

VYRAI
VYRAI
ŽINI VYRAI

THE LITHUANIAN WEEKLY
"KOVA"
Published every Friday by the
LITHUANIAN SOCIALIST FE-
DERATION OF AMERICA
[Incorporated April 28, 1908.]
"KOVA"
1815 E. Moyamensing Avenue
PHILADELPHIA, PA.

KOVA

LIETUVIŠKAS SAVAITRAŠTIS
"KOVA"
Išleista kas penktadienį. Leidžia
LIETUVIŲ SOCIJALISTŲ SA-
JUNGA AMERIKOJE
Inkorporuota Balandžio 28 d. 1908.
"KOVA"
1815 E. Moyamensing Avenue
PHILADELPHIA, PA.

Nr. 40. Philadelphia, Pa., 6 d. Spalio (October), 1911 m. Metas VII

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER MAY 17, 1905, AT THE POST OFFICE AT PHILADELPHIA, PA

TURINYS.

Budrewicz	Padėjimas kunigijos Lietuvej.....	477
	Kn. Alšauskas — policijos agentas.....	478
Korespondentas	Diskusijos.....	479
Kačergius	Taikymasis tarp kaizerio ir socialistų.....	480
L.F. & M.-R.	Socializmo principai.....	480
A. Ž-ias	Alkoholis — girtuoklystė.....	481
APŽVALGA	482
AMERIKA	483
UŽSIENIS	483
IŠ DRAUGIJŲ GYVENIMO	484
KORESPONDENCIJOS	485
BELETRISTIKA.		
Stasiulevičius	Sapnas Izaoko ir Aristotelio.....	486
Mickevičius	Kasdien (eiles).....	487
SAJUNGOS REIKALAI	487

THE LITHUANIAN WEEKLY „KOVA“ PUBLISHED EVERY FRIDAY BY THE Lithuanian Socialist Federation of America

A. ŽYMONTAS, Business Manager

SUBSCRIPTION RATES in all parts of the World		PRENUMERATA visose dalyse svietc	
One year	\$2.00	Vienlema metams	\$2.00
Six months	1.00	Šešlema mėnesiams	1.00
Three months	.50	Trims mėnesiams	.50

ADVERTISEMENT RATES ON APPLICATION. APGARŠINIMU KAINOS ANT UŽKLAUSIMO.

“KOVA”
1815 E. Moyamensing Ave. Philadelphia, Pa.
Telefonas, Keystone, Main 2958.

„Revoliucijos Atbalsiai“

Naujai išėjo iš spaudos pulki ir naudinga knygėlė, papuošta paveiks-
lais. Knygelė originališkai parašyta — Seno Vinco, iš revoliucijos
laikų Lietuvoj. Turi 47 puslapius, kaina 15 c. 10 Egzempliorių už \$1.00.
Daugiau imant dar pigiau.

Pilngus siųskite „Money Order“, ar krasos ženkleliais. Adresu:
V. Jakštys.
1815 E. Moyamensing Ave., Philadelphia, Pa.

CHICAGIEČIU ŽINIAI

Visiems gerai žinoma, kad Dramatiškas Ratelis prie LSS.
kuopų Chicagoje, yra pasišventęs vien tik scenos menui. Chicagiečiai
jau jį pažįsta iš keleto praeitų metų. Todėl galima tikėtis, jog jis sa-
vo užduotį atliks kuonopuikiausiai ir dabar, nes dalyvauja visos ge-
riausios spėkos. Šiame sezone jis atidaro pirmą savo vakarą, Subato-
je, 14 d. Spalio (October), 1911 m., žinomoj salėj „Hull House“,
kampas Polk ir Halsted gatvių. Pradžią 7:30 val. vakare. Įžanga
50, 35 ir 25 centai. Bus lošiama Br. Vargšo 5 velksmų drama: „Jo-
no Širdis“. Be to, vakaro programą pajvairuos vyrų kvartetas,
sudainuodamas „Serenadą“. KOMITETAS.

LSS. III-čio rojono teatras ir ballus.
Bus 21 d. spalio, svetainėje Turner Hall, ant Jane St., tarp
17-tos ir 18-tos gatvių, S.S. Pittsburg, Pa. Bus pirmu sykiu čia
vaidinta drama, „Pirmi Žingsniai“. Teatras prasidės 6:30 val. va-
kare, o ballus nuo 8 vakare. Įžanga: porai arba vyrui 50 c., pa-
vienėms moterims 25 c., vaikams 15 c. Komisija.

ŽEMAITES RAŠTU ANTRA LAIDA

Dar neatiduota spaudon, bėt jau galutinai rengiama. Buvo priežastys
dėlei kurių užsitiesė, svarbiausia — permažai prenumeratos surinkta.
Dabar daugumas draugų pažadėjo užsirašyti, o šie draugai ir parinkti.
Drg. K. Vilaniškis, S. V. Bakanaukas, M. K. Virbalas, L. Griškėtas, T. S. Rubikas, P. J.
Babilas, J. Šukys, M. Gražinskis, A. Matjosaitis, I. B. Bronusas, M. M. Račičiūtė, Vl
Kairys, F. Kušleika, J. Juodžukynas, A. Velykiūtė, P. A. Jatulevičius, J. Juškevičius
K. Juozapavičia, L. Tomkus, V. K. Račkauskas ir J. Ilgaudas.

Labai dėkingas busiu, kad draugai pasidarys Žemaitės Raštų prenu-
meratos rinkime ir dėkingas tiems kurie užsirašys. Prenumerata \$1.00.

A. Zymontas, 1815 E. Moyamensing Ave., Philadelphia, Pa.

„KOVOS“ SPAUSTUVE

SPAUDINAME VISOKIUS SPAUDOS DARBUS:
plakatus, tikietus, programus, vizitines
kortelės, konstitucijas, knygas, paveik-
slus, atvirutes, laiškams popieras, čar-
terius ir t. t. įvairiose kalbose.

„KOVOS“ spaustuvė nuo Naujų Metų žymiai pagerinta,
spalvuotas darbas tik ką neseniai investas.
Visos mašinos varomos elektriška pajiega, todėl, darbus visuomet
atliekame GREITAI, GRAŽIAI ir ATSAKANČIAI, UŽ LABAI
PRIEINAMĄ PREKĘ ir visuomet į UŽSAKYTĄ LAIKĄ!!

„Kovos“ Spaustuvė priima darbus ne tik nuo vietinių
gyventojų, bet ir iš kitu miestu pačta ar expresu.
Turintieji kokius spaudos darbus, ar šiaip kokius reik-
kalus kreipkitės ypatingai ar laišku sekančiu adresu:

KOVA 1815 East Moyamensing avenue,
PHILADELPHIA, PA. TELEPHONE KEYSTONE
MAIN, 2958.

Dr. Ignotas Stankus

Bell Telephone Dickinson 3757 w.

Dėl daktariškos rodos galima atsišaukti pas Dr. Ign. Stankų per telefoną ar laišku ir iš kitų šteitų, taipgi Kanados.

— Vienatinis tikras daktaras-lietuvis Philadelphiajioj —

Jis yra pabaigęs aukščiausius ir jau paskutinius daktariškus mokslus. Buvo miestavų daktaru mieste Indianapolis. Mokėsi ir praktikavojo *The New York Post Graduate Medical School and Hospital*. Visi jo paliudijimai išstatyti yra ofise, kur kiekvienas a silankęs gali juos matyti.

Dabar įrengė savo locną ligonbutį Philadelphiajioj ir tame pociame name padirbo pui kia *medikaliską kliniką* su laboratorija, elektriškas mašinas ir ap- tieka su geriausiomis gyduolėmis. Čia visi ligoniai atranda teisingą pagelbą, iš- sigydo ir palieka sveiki. Štai ką liudija patys ligoniai:

„Nuo visokių spuogų ir išbėrimų, ant veido ir kaklo ir viso kūno, taipogi nuo kitu odos ir kraujo ligų, nėra geresnio daktaro, kaip Dr. I Stankus. Daug daktarų atlinkiau, bet nei vienas negalėjo išgydyti.“ Taip kalba Jos. Švilpa, 1011 Carlton St Philadelphia, Pa.

„Šiuomi viešai išr iškiu sa- vo širdingą padėką Dr. Stan- ku už išgydymą nervų ligų ir sugražinimą vyriškumo, kuriu kiti daktarai atsisakė išgydyti. I visiems su slap- tomis ligomis patariu kreip- tis pas dr. Ig. Stankų, o ne- pasiga' lėsite savo žygio.

GARBUS DAKTARE: neiš- randu žodžiu p dėkavojimu Tamistui už išgydymą skau- dėjimo šonuo e ir po širdies gėlimo strėny ir skausmin- gy mėnesinių, kurių kiti vi- si daktarai neapsiėmė gydy- ti. Bet Tamistos operacija kaip ranka atėme kentėjimą nuo mangs Ela Mažinacky

A. Zmūdzien, Salem, Mass
Dr. Ig. Stankus. 1325 S. Front St., Phila

John Akuotaitis, Montreal, Quo, Canada, rašo: „Meilutis gydytoju — Šošta diena, kaip gavau nuo Tamstos liekarstas ir vartuju sulyg užrašo, jau negaliu atsidėkoti Tamstai iš džiaugsmo da tik pusę liekarstu sunadojau bet jau visas sustiprėjau ir b igiu gyti. Daugiau neturiu ką rašyti: nes jau ne- reikalauju daktariškos pagelbos. Ta įkiri liga, kuri taip daug prikankino mane ir kurią kiti daktarai laikė už neišgydomą, dabar jau baigia gyti. Aėių Tamstoms už pigų ir greitą išgydymą.“

Išgydau pasekmingai ir ant visados nuo:

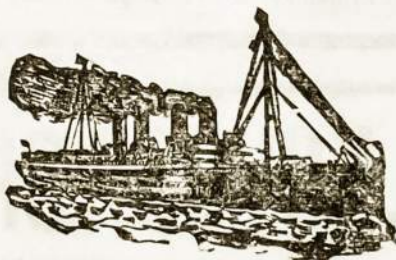
reumatizmo, skaudėjimą šonų, sanarių kaulų, strėny, kojų, pečių, nuo visokių kraujo ligų užkrečiamu lytišku ligų, triperij, šankerų sifilį, užk etėji- mą ir nedidimą vidurių, išbėrimą, niežėjimą ir augimą ant veido ir kūno vi- sokių spuogų, dėdervinių ir slinkimą plauku, galvos skaudėma, širdies, ink- stu, kepenų ir plaučių ligas. visokias nervų ligas neuralgija, drebėjimą sana- riu, greitą s pykima, negalėjimą miegot ir išgasti, greitą pailsimą, sunkų kvėp. vima, persalimo slogas ir nusilpnėjimą sveikatos, visokias moterų ligas skausmingų ir nelegulerišk mėnesinių tekėjimą ir gumbo Išgydau su ope- cija raptura, apendicitis, vėžj. skilyve augančius akmenis visokius skaudulius, guzus (tumors), kepenų, inkstų ir pūslės Darau operacijas ant gyslų kaulų nervų, smegny, moterų ir vyrų gimdančių organų, pritrauktas kojas ir ran- kas atitaisau ir padarau sveikas. Taipgi d. ro operacijas ant nosies, akių ir goik es.

Dr Ignatius Stankus, M. D. 1220 So. Broad Street, Philadelphia, Pa.

Ofiso valandos: nuo 9 iki 12, nuo 2 iki 4, ir nuo 6 iki 8 vakare
Šventadieniais nuo 1 iki 5 popiet.

M. Rosenbaum,

SENIAUSIA
Lietuviška Banka
Philadelphijoje, Pa.

Parduoda laivakortes ant geriausių linijų laivų.

Išmaino pinigus ir išsiunčia po gvarancija į visas ša- lis svieto. Atlieka tą greitai, atvangiai ir pigiai.

Agentūra geležinkelių tikiety.

Parduodame geležinkelių tikiety į visus miestus Jungtinių Valstijų.

605 So. 3-rd st. Philadelphia, Pa.

KOVOS Agentai.

K. DEMIKIS, 41 New Empire st., Wilkes Barre, Pa.
A. L. REIKAS 4547 Cambridge st., Philadelphia, Pa. Frankford.
A. J. NERIS Box 195 Easton, Pa

FIVE BROTHERS'

Pipe Smoking

TOBACCO

Rūkytojams pypkių geriausias vartoti pjaustytas ta- bakas «Five Brothers» galima gauti pirkt kiekvienoj krautuvėj.

5 ir 10 centu pakelis.

The American Tobacco Co.

Dr. KOLER, LIETUVIS GYDYTOJAS

Yra tai vienatinis gydytojas Pittsburgo, diplomuotas Varšavoje, kuris turi suvirš 15 metų išbandymo gydyme visokių ligų. Iš- gydo visokias ligas, nepaisant iš kokios priežasties paeina, kai- po tai: Naktinius Trotijimus Sėklos, Syfilio, Triperio, Vyriškos pajiegos, taipgi gydo Savvališkas ligas. Jojo speciališkas yra gydymas užsenėjusias ligas Nervų, Reumatizmo, Plaučių uždegimo, Nupuolės silpnybės ir Kraujo nubėgimą. Užsenėju- sias ligas kad ir nuo tėvų paeinančias. Per laiškus negydu.

Dr KOLER 638 Penn Ave., Pittsburg, Pa.
Adinos: nuo 9 iki 5 vakare. Nedėlioj nuo 9 iki 4 p.p.

PARANKIAUSIAS DARBO
ZMONEMS LAIKRAŠTIS

„RANKPELNIS“

Leldžiamas L.S.S. Didžiojoje Britanijoje. Eina kas 2 savaitl. „RANK- PELNIS“ stovedamas ant darbininkiskųjų reikalų sargybos, rupinasi suteikti žinlas apie darbininkų judėjimą įvairiuose kraštuose. „RANKPELNYJE“ tilpsta apart žinių ir moksliski stalpsniai, apy- sakos, statistikos ir t. t. In šitą skyrių rašo įžymesnieje Europos lietuvii rašejai. „RANKPELNIO“ kaina: metam \$1.00 pūsei me- tų 50c, trims mėn. 25c. Pinigus ir laiškus reikia slųsti šiuo adresu:

„Rankpelnis“ Lily Bank, Bellshill
SCOTLAND

Reikalaudamas numerio pažifurėti įdėkite stampą už 2c.

10 spalio (Octo- Cal. Tuo teismu ir organizuoto darb- ninkų nevidonas ka mokalbyje ant darb- karti. Darbininkų pilalisty pusė. Te- prie didžio, galin mokalbį ant darbi- rės pasmerkti bro- merkti, tai atmin- kartuvii ir kitus

Kunigi

NUSILP pasiki karta liaud svarl ro lū maž tarp liandies darbais, k- nal tiems, k- kad jau tas iš pasės kuni- giejie» Vilni- tai neprietel- Mės tik- kuris su vis- rioginti ant- ku svarbiaus- o ne patij- prie armijos- tai ir pamat- neispuola vi- prasti dabar- mums reikia- tinlojo kleri- savotiškum- 1905 m. re- viešpatauja- čios.

Iki 186- joniškai s- reikalus ir- Tuo la- jlnę kovą u- resals bajor- (lenkmetyj- nimo ir kai- jungo. K- riškoji visu- Priegt- nuo vietų- kalizmas s-

Darbininkai!

10 spalio (October) bus brolių McNamaryų teismas Los Angeles'e, Cal. Tuo teismu užsibaigys didis susirėmimas tarp budėlingo kapitalo ir organizuoto darbo. Pasekmė teismo bus viena iš dviejų: arba darbininkų nevidonas kapitalas taps sugėdintas gudriame ir bjauriame savo suokalbyje ant darbo vadovų gyvasties, arba broliai McNamarys bus pakarti. Darbininkai! išanksto žinokite, kad teismas laikys budėlių kapitalistų pusę. Taigi Jūsų pareiga yra prisirengti prie aštrios kovos, prie didžio, galingo protesto ir užprotestuoti prieš budėlišką kapitalistų suokalbį ant darbininkų kliasos vadovų, jeigu kapitalistiškas teismas norės pasmerkti brolius McNamarys! Ir jeigu McNamarys taptų pa smerkti, tai atminti, kad tuomi kapitalistai pasidrasins ir nuves ant kartučių ir kitus darbininkų vadovus, ir ardyt darbo organizacijas.

Kunigijos padėjimas Lietuvoje.

NUSILPNĖJUS draugijinei kovai Lietuvoje, pasirodė tokis pasikėlimas ir išsivyravimas lietuviškos dvasiškijos, jog kartais rodosi, kad ji viską užlies savo įtėkme, subjaurins liaudį, sunaikins ją ir visą šalį. Mums, socialistams, svarbiausia yra tle naikinimo darbai, kuriuos kunigai daro liaudies miniose, nors «pažangioji» Vilniaus spauda mažiausia atidos tepašvenčia tiems naikinimo darbams tarp liaudies, o tiktai yra užimta tokiais griovimo ir naikinimo darbais, kokius kunigai atlieka tai spaudai arba abel nai tiems, kurie randasi ant augštesnio visuomenės laipto. Bet kad jau tas visuomenės laiptas jaučia besiantinanti sau pavojų iš pusės kunigų, tai apie tą liudija faktai, jog mūsų ramūs «pažangieji» Vilniaus laikraščiai pradeda šaukti ir rekti: klerikalizmas tai neprietelius.

Mēs tikime, kad grėšia nemažas pavojus iš pusės klerikalizmo, kuris su visu savo šlykštumu taikosi įsigriauti į Lietuvą ir užsi-rioglinti ant jos, apart to, kad kunigai mūsų akyse yra pagelbinin ku svarbiausiojo mūsų prieš — valdžios ir buržuaziškos reakcijos — o ne patįs per save svarbiausiu mūsų priešu. Nepri gulėdami prie armijos «pažangiosios» spaudos, kuri niekad os nekariaus tvirtai ir pamatiniai prieš klerikalizmą, mēs, socialistai, manome, kad neišpuola vien tiktai rekti apie klerikalinį pavojų, bet išpuola su- prasti dabartinę jojo butybę ir padėjimą mūsų šalyje, jeigu ir mums reikia prieš tą pavojų kovoti. Supratimas ypatybių dabar- tiniojo klerikalizmo Lietuvoje prasideda nuo supratimo atskiry jo savotiškumų dabartiniame laike, palyginus jį su klerikalizmu pirm 1905 m. revoliucijos. Klerikalizmas visur yra įrankiu kliasos viešpataujančios, reakcinės, žodžiu sakant, kliasos išnaudojan- čios.

Iki 1864 m. klerikalizmas Lietuvoje buvo istoriškai ir tradic- jonalistiškai surištas su viešpataujančia šalyje bajorija, dabojo ponų reikalus ir sykiu su bajorija stojo į kovą prieš Rusiją.

Tuo laiku išsidirbo typai (charakteriai) kunigų, kurie reakci- jinę kovą už bažnyčios interesus tvirtai surišo su politiškais inte- resais bajorų, laimino bajoriją, kuomet toji šaukė prie sukilimo (lenkmetyje) prieš Rusiją ir vienkart žadino liaudį prie nusižemi nimo ir kantraus nešimo nepakeliamo ekonomiškjo ir bajoriškojo jungo. Klerikalizmas buvo priešu rusiškos valdžios, pakolei bajo riškoji visuomenė buvo tosios valdžios priešu.

Priegtam, prigulmingai nuo luomų, iš kurių ėmėsi kunigija ir nuo vietų bei urėdų, kokiuos užėmė bažnytinėje valdžioje, kleri- kalizmas savo politiškos ir visuomeniškos metodose vienijosi ar-

ba su smulkiaja bajorija, priimdamas demokratijos spalvą, arba stovėjo pusėje magnatų (didžiunų) ir didžiosios bajorijos, buda- mas kaip ir ji parsiuduodančiu, nusižeminančiu ir tt.

Prigulmingai nuo savo locnų interesų ir draugijinių sątikijų, kurie jį rišo su smulkiaja arba su didžiuniškąja bajorija, klerika- lizmas buvo «baltas» arba «raudonas», kaip kad ir visa toji supu- vusioji bajorija dalinosi į «baltuosius» ir «raudonuosius» laike su- kilimo.

Po 1864 metų Lietuvos visuomenė išėina ant buržuazijinio iš- sivystymo kelio. Pasinaikina bandžiauninkystė, išsivysto galin- gesnės žemdirbystės ukininkavimas ir tt.

Pas pasilikusią bajoriją, neišnaikintą laike suktilimo, kyla ju- dėjimas bei pakraipa, einanti priešais senąją bajoriškąją mislį iki 1864 m., prieš senias tradicijas ir tt.

Siekiu tų bajorijos liekanų ir podraug naujai pakilnančios mie- stinės buržuazijos buvo apsaugoti savo turtus, išplatinti savo gas- padoriškus ir piniginius interesus, žodžiu sakant, tai buvo judėji- mas, klojantis pamatus buržuazijai, idant ji užimtų pirmininkau- jančią vietą draugijoje vietos feodališkosios bajorijos.

Viešpatavimas senobinės bajorijos galiaus buvo faktišškai už- smaugtas per Rusijos valdžią, bet tai bajorijai da pasiliko senobi- nis viešpatavimas ant žmonių mislies, pasiliko da jai atžagarėviš- kumas ir palaikymas žmonių tamsybėje. Naujai kilanti buržuazija ir bajorijos likučiai turėjo prašalinti tas klutis ir pastumėti šalį ant naujų ukininkavimo ir politikos kelių.

Klerikalizmas, jojo poltiškiejie ir bažnytiniai interesai, buvo surišti su sena idelogija bajorijos lig 1864 m. ir todėl jie buvo prie- šingi naujoms buržuazijinėms srovėms. Ilgai da po 1864 metų klerikalizmas kovoja su liberališkoms pažangunų (progresistų) srovėmis už pirmenybę ir vadovystę žmonių. Klerikalizmas, ku- ris tuomet grumėsi, kaip aniuolas su Jokubu, su liberališkąja sro- ve, buvo ištikrųjų išreiškimu paskutinės kovos, kokią senoji feo- dališkai-bajoriškoji visuomenė vedė su beateinančia prie viešpata- vimo nauja buržuaziškąja visuomene.

Tuo tarpu, kaip vaizbiniai-pramonijinis. besivystymas Lietu- voj, išdirbant kasyk labiau išsiplatinančią naminę (vidurinę) rinką dėl žemdirbystės, vienljo interesus žemdirbinės bajorijos su išsivystymu kapitalistų, o pačius bajorus perdirbo į pramonini- kus degtinės, krachmolo, mielių ir išdirbėjus alaus ir tt., ir galiaus į sąnarius įvairių piniginių ir didžiųjų pramonijinių bendrovių, — draugijiniai permainytoji bajorija tuojaus susitaikė su vaizbine buržuazija. Per tą permainą klerikalizmas laimėjo didesnę galę, įgydamas sau daug bendrų, pritarėjų ir palaikytojų, neseniai sto- vėjusių nuošaliai nuo jo ir variusių atskiryium savo darbą.

Todėl veiklusis klerikalizmas, podraug susivienijęs su didžiaja bajorija Lietuvoje, galingai vedė savo kovą iki 1905 metų priešais tautišškai-liaudišką judėjimą grynai lietuviškoje kaimiškoje liau- dyje ir priešais prasidedančias darbininkiškas, socialistiškas ir apšvietos organizacijas. Taigi matome, kad katalikų bažnyčia bu- vo ir yra vienų iš įrankių dėl pažabojimo liaudies, vienu iš didžiū- jų išradimų dėl užrišimo akių silpnesniems žmonėms ir dėl vedimo jų už dieviškojo apinasrio.

Katalikų bažnyčia su savo kunigija nemokėjo pasinaudoti iki 1905 metų iš tinklo kliasinių antagonizmų (priešgybių), kad gaudyti tuo tinklu dirbančias minias ir organizuoti tas minias prieš darbininkišką ir socialistišką judėjimą.

Tiktai Rusų-japonų karė, prasivystymas lietuvių kalbos ir revoliucijiniai griausmai 1905 m. permainė Lietuvoje charakterį kunigijos ant vis josios laiptų, o taipgi jos sątikius su klias tur- čių ir didžiųjų žemvaldžių. Ir taip, pasekmėje atgimimo tautiško susipratimo atžalos Lietuvoje, pasekmėje daleidimo legališkos spau- dos lietuviams, Lietuvoje tarp kunigijos gimė du kariaujanantieje prieš kits kitą abazai — vienas, lenkiškas, susibankrutijęs politišk- kai ir visuomenišškai, susivienijęs su didžiaisiais žemdirbiais,

ERS'

g

stytytas ta- kiekvienoj

S.

YTOJAS

Pittsburg, Pa. loj nuo 9 iki 4

ELNIS

dtl. "BANK- fijos, rupinal se kraštose. Ispanial, app- eile Europos .00 pusei me- siuo adresu

nk, Bellshill OTLAND

Idant palaikius lenkystę Lietuvoje, kitas lietuviškai tautiškas, kuris pasirėmė ant liaudies, ir lietuviškos tautystės obalsį metė, kaip kokius nudus, priešais darbininkišką obalsį, kuris da buvo silpnas; lietuviškai tautiškas abazas stoji pusėje savininkų ir išnaudotojų. Jau vasarą 1905 m. vyskupai ir kunigai iš Suvalkų, Kauno, Vilniaus sakyklų šaukia savo tikinčiasias aveles į kovą su «anarchija». Tuo pačiu žygiu kunigija veda taipgi agitaciją už judėjimą, kad užmušus straikinį judėjimą; prieš spalių mėn. ji veda idukusią, begėdingą kovą prieš social-demokratiją; tuo daugiau kunigams sekasi, juo labiau išsitemia liaudies energija. Kolei liaudies minios kaimuose laike boikoto rusiškųjų mokyklų, valsčių urėdų ir žemstvy Lietuvoje nepasiliko pergalėtomis; kolei neišsitemė liaudies energija kovoje su lokautais ir persekiojimais, — kareivngasis klerikalizmas sutiko sau pasipriešinimą ir atrėmimą net tarp tikinčiųjų sluogsnių. Pačiam šių žodžių rašytojui teko girdėti iš lupų senų dievmeldingų darbininkų pasipiktinimo ir paniekos išsireiškimus prieš kunigus, kurie per pamokslus kovojo prieš darbininkų judėjimą linkui pagerinimo savo buvio. Gi kuomet išlaimėjimas virto į pusę turtingųjų ir valdžios 1905m., kuomet lenkiškosios kunigijos su žemvaldžiais priešakyje, kurie kovojo dėl palaikymo lenkystės tarp lietuviškosios liaudies, galutinai subankrutijo; kuomet atėjo laikas užmokės ties už uždusytąją revoliuciją, kunigai, kurie metė tautišką lietuvišką obalsį, eina į kaimus, idant tenai sau laimėjus dideles kaimiečių minias, bet taipgi jie žvejoja ir tarp miestinių darbininkų, nuvargusių ir išalkintų per fabrikantus. Tame tai laike oficijališkai įsikuria Krikščioniškoji Demokratija Lietuvoje su savo skyriais — Vilniuje su kunigu Tumu priešakyje ir Kaune — su kun. Alšausku.

Klerikalizmas užviešpatavo ant darbininkiško judėjimo ir tas užviešpatavimas paliks ilgas pasekmes, su kuriomis Liet. Social-Demokratija turi vesti įtūžusią kovą.

Tas gimimas klerikalizmo darbavimosi tarp darbininkiškų minių mieste ir sodžiuje tarp valstiečių su tikslu atkreipti tuos du sluogsnius lietuviškosios visuomenės nuo atsakančios ekonomiškos ir politiškos kovos, turėjo savo įtakmę taipgi ir ant atsinešimų turtingųjų kliausių ir valdžios linkui kunigijos.

Didieji žemvaldžiai, buržuazija ir rusų valdžia atiduoda dvasiškijai, kaipo geriausiam skyriui liaudiškos policijos ir liaudiškų žandarų, mokyklas ir liaudies švietimą, ir muša «poklonus» kunigijai, matydami, kad ji taip puikiai gina jų kliausių reikalus.

—o—

Idant skaitytojais geriaus isitėmytų faktą viešpatavimo kunigijos ant liaudies, privesiu čia keliatą žinių apie tai, kokiū būdu gimė krikščioniškųjų demokratų organizacija Kaune. Taigi, kaip augščiau minėjau, įkurėju darbininkiškos šv. Juozapo organizacijos buvo kn. Alšauskas, kuris su pagelba policijos, žandarmerijos ir fabrikantų — Smitho, Tilmanso ir Rekošo suardė social-demokratiškias darbininkų organizacijas, kurios buvo gana jau silpnos laike savo nelegališko darbavimosi ir blogiausių poličijinių aplinkybių.

Po atmintinų 1905 metų, po eilei straičių ir demonstratiškių maršavimų, kaip lygiai ir po panaikinimui «konstitucijos», buvo mėtoma darbininkai iš fabrikų ir sodinama kalėjiman prie kn. Alšausko patarnavimų, kuris buvo neaprubežiuotu ponu ant darbininkų gyvenimo ir savasties Kaune.

Poličijinė sistema ir įdavinėjimas poličijai per kn. Alšauską taip toll buvo pastumėta, kad darbininkas, neprigulintis prie šv. Juozapo draugystės ir nėsantis po kontrole to «tėvo», negalėjo turėti darbo pas viršpaminėtus fabrikantus. Tokiu būdu revoliucijoniškasis elementas buvo išgujamas iš fabrikų; tie gi, kuriuos gyvenimo likimas vertė, pasidudavo «apšvietimo» organizacijai, kuri užviešpatavo ant gyvasties ir sąžinės darbininkų ir užvedė senąją

darbo sistemą fabrikose, žinoma, gaudama už tai gausų atlyginimą ir pašalpą ant išleidinėjimo dvasiškų knygu ir tt.

Bažnyčiose mitriai buvo įvesta šnipinėjimo sistema. Ir taip, laike išpažinties nuo kiekvieno buvo imama prisiegos žodis, kad nepriguli prie social-demokratiškųjų organizacijų, kad atsilankys į kn. Alšausko raštine, idant apturėti kortelę, su kuria galės pagrižti į fabriką prie darbo, kad užsirašys į šv. Juozapo dr-stę.

Taigi naturališka, kad darbininkų minia, nukamuota areštais ir lokautais, išalkinta, pasidavė po «apšviečiančia» kn. Alšausko įtakme, didino jo organizacijos eiles, atlikinėjo poličijines užduotis, išgrauždama iš fabrikų žmones, neturinčius kortelių nuo kn. Alš. Taip tai kunigas skleidė darbininkų solidariskumą ir brolišką ir krikščionišką meilę!

Apart užviešpatavimo kunigų ant darbininkiško judėjimo Kaune, daeina žinios lig mūsų, kad karalystėje «dievo baimės» ir darbo dėl dievo išnauro pradeda blogai dėtis. Pamušta ir išblaškyta darbininkų minia išnauro drąsiai pakelia savo galvą ir nori numesti nuo savęs kunigijos globą.

Ant abelno susirinkimo kauniškės šv. Kazimiero draugystės perskaityta apyskaita iš tosios draugystės veikimo 1910 metuose. Iš tos apyskaitos galima padaryti išvedimą, kad tos draugystės veikimas pirmučiausia yra taikomos tam, kad atkreipti darbininkų kliausą nuo kovos su kapitalu ir valdžia ir kad brukti darbininkams tikėjimišką apšvietą. Ta draugystė išleido apie 100 brošiūrų, apie 80,000 egzempliorių. Ta draugystė turi į 8,000 narių ir 40,000 rublių suvirš kapitalo. Ji stengiasi išsistatyti nuosavus namus ir, neturėdama tam atsakančio kapitalo (darbininkų minia jau pradeda šalintis nuo kuniginės apšvietos), išsiuntė kn. Tumą ir tą darbininką «geradėją» kn. Alšauską į Ameriką, kad pinigų parinktų. Turime viltį, kad susipratusieji darbininkai mokės atstumti tų kunigų mierius, o tam svarbiausia turi padėti lietuviškoji Social-Demokratija.

W. Budrewicz.

Šitą straipsnį *Kovai* parašė lenkų kalboje drg. W. Budrewicz, Varšavos universiteto medicinos skyriaus studentas, kurio buvo paprašęs drg. J. Šukys. Išsivertėme mėš. Red.

Kn. Alšauskas — policijos agentas. LIUDIJIMAS.

1906 m., kada Kaune kilo darbininkų revoliucijinis judėjimas ir straikai, kn. Konstantinas Alšauskas su žinia fabrikanto Tilmanso sutvėrė šv. Juozapo draugystę, kad malšinti darbininkų bruzdėjimą ir palaikyti juose paklusnumą ponams fabrikantams.

Kn. K. Alšauskas budavo nuolatinis žandarmerijos ir fabrikanto Tilmanso svečias.

Sykį, neužilg po sutvėrimui šv. Juozapo dr-stės, jis savo bažnyčioje per pamokslą pasakė, kad, kurie prigulės prie šv. Juozapo draugystės, tai bus liوسي nuo kalėjimo.

Kiek laiko palaukus po tam, susitaręs su žandarmerija, pasakė fabrikantams: Tilmansui, Rekošui ir Smithui, kad atleistų iš savų fabrikų tuos darbininkus, kuriuos jis (kn. Alš.) norės; ir fabrikantai paklausė jo. Žodžiu sakant, ką tik jis norėjo daryti su Tilmanso, Rekošo ir Smitho darbininkais, tai tleji fabrikantai jam daleido. Vienas tik Šuvalas nedaleido kn. Alšauskui ponauti savo fabrikoj, bet užtai anie tris fabrikantai perstojo Šuvalui duoti savo orderius.

Kn. K. Alšauskas pasakė Tilmansui, kad sustabdytų abidvi savo dirbtuves ant dviejų nedėlių, ir Tilmansas, jo paklaudydamas, uždarė jas ant dviejų nedėlių. O tuo laiku abejose dirbtuvėse buvo daroma kratos.

Tilmansas liepė po tųdviejų nedėlių ateiti visiems darbinin-

kams atsiti
Dienoj,
abidvi Tilm
atsėbant da

Tą dien
cijos skyriu
tų darbinin
de, kaipo n

Tuojau
skyrtoje, i
ji į senąją 7

Kai-ku
kada nueis

Apie 60
tuota, o tar
stės; čia pa

kelis dešėtu
draugystės s

pradžioje b

savo išėjim

no laiko p

lis iš jų but

buvo areštu

Kada,

mo mokesči

Tilmansas l

atidavė mo

Po suak

ky, sekanč

«Elkite visi

dr-stės susi

uždyką».

liوسي nuo l

Atėjęs

negalėjo pa

leiskite, nuv

Tuojau

mui, apie p

ieškoti tų,

ir po namus

Tą vak

kampo Mosl

policija gau

vas, dešinėj

dės nebepa

narių šalka,

rite tarnaut

Juozapo dr-

galvas lazdo

minėtieji da

Ir taip,

strinkimui e

Į keltut

karėlamą pa

alaus. Ir č

narus, ir lie

bininkai, nie

ir darbinink

Darbininkas

vėjo užpaka

ti buvo šv.

kšionians. l

domis minėto

al gausų atlygin-
r tt.

ystema. Ir taip,
siegos žodis, kad
i, kad atsilankys
i kurla galės pa-
Juozapo dr-stę.
kamuota areštais
a» kn. Alšausko
icijines užduotis,
ių nuo kn. Alš.
nų ir brolišką ir

niškiško judėjimo
dievo baimės ir
mušta ir išblaš-
vo galvą ir nori

miero draugystės
o 1910 metuose.
d tos draugystės
kreipti darbinin-
brukti darbinin-
apie 100 brošiu-
i 8,000 narių ir
statyti nuosavus
darbininkų minia
siuntė kn. Tuma-
riką, kad pinigų
ninkai mokės at-
padėti lietuviš-

V. Budrewicz.

W. Budrewicz,
tas, kurio buvo
Red.

gentas.

zolluoijinis judė-
žinia fabrikan-
išinti darbininkų
is fabrikantams.
erijos ir fabrikan-

stės, jis savo baž-
s prie šv. Juozapo

darmerija, pasa-
i, kad atleistų iš
. Alš.) norės; ir
jis norėjo daryti
tiejl fabrikantai
Alšauskui ponauti
stojo Šuvalui duo-

ustabdytų abidvi
jo paklausydamas,
jose dirbtuvėse bu-

visiems darbinin-

kams atsiimti visą uždarbį.

Dienoj, kada darbininkai turėjo atelti atsiimti savo uždarbį, abidvi Tilmanso fabrikos buvo apstatytos kareiviais, kurie laukė ateinant darbininkų.

Tą dieną 10 val. iš ryto kn. Alšauskas važiuoja į Antrąjį policijos skyrių (Vtoruju policeiskuju čast') ir tenai paduoda surašytą darbininkų, kuriuos šv. Juozapo dr-stės nariai jam buvo įskundę, kaip nelštikimus valdžiai ar bažnyčiai.

Tuojaus po apsilankymui kn. Alšausko Antramjame policijos skyriuje, iš to skyriaus buvo pasiųsti 3 kvartalnėji ir 2 gorodovieji į senąją Tilmanso fabriką, kuri randasi ties Karmelitų bažnyčia.

Kai-kurie darbininkai, jausdami, kad jie galės but suimti, kada nueis atsiimt algą, nėjo.

Apie 60 darbininkų iš atėjusių atsiimti mokesčių tapo suareštuota, o tarp suareštuotųjų nebuvo nei vieno sąnario šv. Juozapo dr-stės; čia pasakysiu, kad nei vienoj fabrikoj, kur buvo areštuota po kelis dešėtkus darbininkų, nebuvo suareštuotas nei vienas šv. Juozapo draugystės sąnarys; dagi ir tie, kurie 1905 metuose ir 1906 metų pradžioje buvo pasodinti į kalėjimą už politišką veikimą, kada po savo išėjimui iš kalėjimo prisirašė prie šv. Juozapo dr-stės, tai jau nuo laiko prisirašymo daugias nebuvo areštuojami, nors ir daugelis iš jų butų buvę tose dirbtuvėse, kur kiti darbininkai dešėtkais buvo areštuojami.

Kada, už kelių dienų po minėtai dienai, paskirtai dėl atsiėmimo mokesties, atėjo keliatas darbininkų atsiimti savo mokiecties, Tilmansas liepė atsinešti nuo policijos paliudijimo korteles ir neatidavė mokiecties.

Po suareštavimui minėtų apie 60 Tilmanso dirbtuvės darbininkų, sekančiąją nedėlią kn. K. Alšauskas vėl per pamokslą pasakė: «Eikite visi į Tilmanso stalavą» (Tenai buvo laikomi šv. Juozapo dr-stės susirinkimai: Tilmansas duodavo tai draugystei svetainę uždyką). «Kurie prigulėsite prie šv. Juozapo dr-stės, tie busite liuosai nuo kalėjimo».

Atėjęs kn. K. Alšauskas į stalavą, pasakė: «Kuriuos policija negalėjo paimt, tai eikite jus ir jieškokite; kuriuos sugausite, tai nepaleiskite, nuveskite į policiją».

Tuojaus po kn. Alšausko paraginimui, užsibaigus susirinkimui, apie porą dešėtkų žmonių, šv. Juozapo dr-stės narių, metėsi jieškoti tų, kurių negalėjo suimti policija laike areštų po fabrikas ir po namus.

Tą vakarą tie žmonės, šv. Juozapo dr-stės nariai, patiko ant kampo Moskovskos ir Didžiosios gatvės tris politiškuosius, kuriuos policija gaudė. Iš juozapiečių labiausia atsižymėję buvo Molčanovas, dešinėji kn. Alšausko ranka, tulas Vladislovas (kurio pravardės nebepamenu) ir Jonas Dambrauskas. Ta šv. Juozapo dr-stės sąnarių šaika, užpuolusi ant tų trijų darbininkų, pasakė: «Jeigu norite tarnaut dievui, tai nereikia tarnaut veloniui». Tuom tarpu šv. Juozapo dr-stės nariai pradeda daužyti tiems trims darbininkams galvas lazdomis. Ir, apdaužę, nuveda juos į kalėjimą. Visi tris minėtieji darbininkai tapo išsiųsti į Sibiriją.

Ir taip, šv. Juozapo dr-stės nariai kas nedėldienis po savo susirinkimui eidavo gaudyti politiškujų.

Į kelintą nedėldienį, nieko nesuradę gatvėse, eidami pro vieną karčiamą patėmijo sėdint tris politiškuosius, turinčius po bonką alaus. Ir čia Molčanovas sulaiko savo bendrus, šv. Juozapo dr-stės narius, ir liepia iššaukt tuos tris darbininkus iš karčiamos. Darbininkai, nieko blogo nemislydami, išcina iš karčiamos į priemenę ir darbininkas Mykolas Martusevičia klausia: «ko reikalanjate?». Darbininkas Aleksandras Rekevičia, Martusevičia draugas, sto- vėjo užpakalyj Martusevičia. Kaip tik Martusevičia pažino, kad tai buvo šv. Juozapo dr-stės šnipai, tuojaus traukė revolverį iš kišeniaus. Bet nespėjo išsitraukt revolverį, nes jį prlsvaigino lazdomis minėtos dr-stės sąnariai; ir jis krito ant žemės. Tuo tarpu

Rekevičius ir kitas pabėgo. Šv. Juozapo dr-stės sąnariai atėmė nuo Martusevičia revolverį ir jį patį nuvedė į kalėjimą. Mykolas Martusevičia tapo išsiųstas į Dvinską ant liuosos «poselenijos», iš kur jis pabėgo į užrubežį.

Už kiek laiko Aleksandras Rekevičia irgi buvo suimtas ir išsiųstas į Sibiriją ant trijų metų.

Tolei vaikščiojo ta šv. Juozapo dr-stės šaika, jieškodama politiškujų, kolei netapo užmuštas kn. Alšausko bažnyčios tarnas. Nuo to laiko, kada tas tarnas buvo užmuštas, tapo pastatyta palei klebono K. Alšausko duris policijinė budka ir policija dabojo kun. Alšauską dieną ir naktį per kelis metus. Kada jis eidavo ant prakalbų į Tilmanso stalavą, tai visad paskui jį sekavo policistas.

Sykį, kada darbininkas Mikuličas pasakė prieš Molčanovą, dešinėją kn. Alšausko ranką, kad per kn. Alšauską daug motinų, vaikų ir pačių duonos nustujo, kadangi per kn. Alšauską darbininkai buvo sodinami kalėjiman ir išslunčiami Sibirijon, — tąsyk Molčanovas susirinko keliatą šv. Juozapo dr-stės sąnarių; palaukė, kol darbininkai išeis ant piet ir pasilikis vienas Mikuličas, kuris turėjo pietus su savim. Tąsyk tie sąnariai nutvėrė Mikuličą ir vedasi lauk; bet susitinka su Tilmansu. Tilmansas paklausė, kam ir kur jie veda tą žmogų. Sąnariai atsakė, kad tas žmogus socialistas. Tilmansas, vienok, liepė jiems paleisti Mikuličą. Sako, nepavelysiu jums išvesti jo iš dirbtuvės, bet vakare, kada išeis iš dirbtuvės, tai ką norėsite, galėsite su juo daryti. Tuomet jie paleido tą darbininką, bet naktj buvo atėjusi pas Mikuličą policija, tačiau jo nerado namie, nes jis kitur nakvojo.

Tie darbininkai, kurie pasijuokdavo iš šv. Juozapo dr-stės taipgi budavo kn. Alšausko užsirašomi ir juos policija areštuodavo. Taip, laike minėtos kratos ir areštų Tilmanso dirbtuvėse, buvo suareštuota už tokį pasijuokimą 8 ypatos: 2 žydai, 2 rusai, 1 katalikas ir tris broliai Lungai, vokiečiai.

COUNTY OF PHILADELPHIA. S.S.

Before me, notary public for the commonwealth of Pennsylvania, residing in the city of Philadelphia, personally appeared John Zaborowski of the 2862 Tucker Street, Phil'a, Pa., who being duly sworn according to the law, did depose and say, that the above testimony is true —

Sworn and subscribed before me this 30th
day of September 1911. } J. Zaborowski.
(ANTSPAUDA) JACOB KEISLER, Notary Public.

Diskusijos.

Pasitaikė kartą buti ant socialistų parengtų diskusijų. Viena pusė gynė socializimą, kita buvo priešinga. Iš pusės priešininkų buvo pastatytas toks klausimas: prirodykit, kuomi socializmas bus geresnis už dabartinį surėdymą, tada mes prie jusų prisidėsime.

Rodosi, klausimas aiškus, tiukantis, protingas.

Bet štai atsakymai.

Vienas užtarėjas pakyla ir sako, jog mes šiandien negalim pasakyti, kaip žmonija gyvens socializmo laikuose, nes da socializmo nebuvo. Prigulės nuo aplinkybių.

Kitas sako: bjauriausias dalykas šiose dienose yra valdžia: ją reikia sugriaut, išrinkt socialistus, tada bus viskas gerai.

Vienas iš priešininkų ant to teisingai patėmija, kad ir republikonai ir demokratai prižada prieš rinkimus gerovę, o paskui tos gerovės nematyt.

Užtarėjas sako, kad republikonai prižada, kad visi automobiliais važinės, demokratai — kad saliuonai bus atdari, bet socialistai sutrupins darbo dieną, palengvins žmonėms gyvenimą.

Kitas užtarėjas sako, neskaityk «Gyvenimo šventųjų», bet skaityk geografiją, Marksą, tada dažinosi.

Bet tas neužganėdina priešininkų, neužganėdina ir užtarėjų.

Jaučia, kad įklampojo į koki dumblyną, ir negal išklampot.

Iš šalies klausant, tokios diskusijos nesmagų įspūdį daro. Ko dėl socialistai, kurie tiek metų išpažįsta tą idėją, negali atsakyti ant tokio pamatinio klausimo. Visi tie atsakymai buvo šuviai pro šalį. Nei vienas nepataikė į punktą. Ar jie ištikro nežinojo, kam yra pamatas socializmo, ar tik negalėjo tuomkart susigriebti.

O klausimas, oponentų pastatytas, labai geras, teisingas: Jeigu socializmas geresnis, daro lykit, mes seksim paskui jus.

Tame klausime parsieina pirmučiausiai gvidenti dabartinių surėdymą — kapitalizmą. Jis yra negeras, neteisingas, darbininkas gauna tik dalį to, ką jis uždirba, kita dalis eina kapitalistui, savininkui išdirbimo įrankių. Tas yra darbininko išnaudojimas. Pamate išnaudojimo yra privatiška nuosavybė išdirbystės įrankių.

Socializmas prašalins pamatą pikto, panaikins privatišką nuosavybę išdirbimo įrankių, kurie bus visuomenės nuosavybe. Tuomet nebus išnaudotojų. Darbininkas gaus tiek, kiek jis uždirbs.

Rodos, tas aišku, kaip dienos šviesa, bet diskutantams neateina į galvą, o gal jie to nežino. Kiekvienas stengiasi daug kalbėti, o nesistengia sujieškoti punktą. Pirmučiausiai reikia stengtis suprasti priešininko punktą ir ant jo atsakyti, neatsitolinant nuo tamos, šiaip visi išeina iš vėžių ir pasidaro tikra košė.

Da vienas dalykas. Butų gerai, kad diskusijoms būtų paskirta išanksto tema, taip kad diskutantai galėtų pamislyti apie klausimą ir pasiskaityti. Tada diskusijos galėtų atnešti didelę naudą.

Korespondentas.

Taikymasis tarp kaizerio ir socialistų.

Klausimas apie sątikius tarp monarchijos ir social-demokratijos vėla atkreipia ant savęs visuomenės atidą visoje Vokietijoje.

Social-demokratiai palaikė(?) valdžią, kuomet buvo išdirbama nauja konstitucija dėl Elzas Lotaringijos (provincijos, atimtos nuo Francijos 1870 m.). Vokiečių kaizeris Vilius II vaišino pas save Anglijos socialistų lyderį (vadą) McDonald'ą. Bebelis, vokiečių socialistų vadas, užsibaigiant sesijai Reichstag'e (vok. parlamente), kada buvo skaitytas augščiausias paliepimas, visą laiką stovėdamas drauge su kitų partijų atstovais, atidžiai iš klausė paliepimo skaitymą; o pirmiaus visada social-demokratų partijos atstovai, kada prasidėdavo skaitymas augščiausio paliepimo, visi tuojaus išeidavo, tuomi išreikšdami tylų protestą prieš monarchiją. Tas viskas reiškia ką-nors naujo ir nurodo į kokias-tai permainas.

Neperdedant šių faktų vertės, negalima nematyti, kad juose slepiasi tula nauja dvasia, nauja pakraipa. Alfredas Kerr, feljetonistas, net atranda, kad atėjo laikas sątaikos Viliaus su Bebeliu. Vokietijoje yra politiškai populiariškas plačios reikšmės išsitarimas-lozungas — «Nuo Bassermano iki Bebeliui». Tas išsitarimas-lozungas kviečia prie vienybės visas progresyviškas Vokietijos spēkas — nuo dešiniojo liberalizmo, kurio vadas yra Bassermanas, iki radikališkosios demokratijos. O žurnale Pan Alfredas Kerr pataria išsitarimą: «Nuo Bassermano iki Bebeliui», pakeisti išsitarimu: «Nuo Viliaus iki Bebeliui». Teisybė, Kerr nėra politiškai veikėjas, o vien tiktai feljetonistas, kuris turi didį silpnumą prie mitrių ir aštrių išsitarimų ir mėgsta vartoti smarkius žodžius. Vienok mintis, išreikšta aiškiam lozunge Kerro, matomai, prigijo daugumo vokiečių omenėje. Ir ištikro lozungas: «Nuo Bassermano iki Bebeliui», talpina savyje iš dalies ir lozungą Kerro, kadangi sądara Bassermano su Bebeliu priverčia ir valdžią pereiti į demokratijos pusę arba, tikriaus, pataikauti socialistams.

Kerr nurodo didžią siauraprotystę ir bergždžią saumylystę senų Vokietijos stulpų «Kaizerio ir tėvynės» ir velija kaizeriui galutinai pertraukti ryšius su dvarponiais (junkeriais).

Ant atsižadėjimo nuo dvarponių vargu galima rokuoti iš pusės kaizerio. Prusų kaizeris negali atsižadėti nuo dvarponijos, nes jis pats paeina iš dvarponių; jis gali tik laikinai pasitraukti nuo jų; ir jis gali atsitolinti nuo jų tiktai ant tokio tolumo, kaip kad obuolys nuo obels... Ir dabartinis kaizeris Vilius II yra tokis jau dvarponis, kaip visi jo pirmtakunai. Jis pats save skaito už dvarponi. Ale dvarponis dvarponiui nelygus; politika ir darbai dabartinių Vokietijos dvarponių toli gražu negali būti prilyginti prie darbo dabartinio Prusų karaliaus. Nors Vilius II gerbia dvarponiją, kaip pirmutinį luomą viešpatystėje, ir nori, kad valdžia pasiliktu to luomo rankose, vienok, kaip plačiai apšviestas žmogus, yra lluosas nuo smulkių prietarų savo kliasos, ir plačiau regi dalykus ir prisiartina prie šių laikų pirmeivių.

Tiesa, jo pažiūros ir taktika kas link social-demokratijos mainėsi jau keliatą kartų. Jis išpradžią pasipriešino Bismarkui, kuris gyvuliškais žiaurumais norėjo nuslopinti darbininkų judėjimą. Ir Bismarkas turėjo pasitraukti iš kancelerio urėdo.

Manydamas, kad galima grynai kultūrinėmis ir ramiomis priemonėmis apveikti ir pakreipti savon pusėn socialistišką judėjimą («Mit der social-demokratie werde ich allein fertig werden!» — su social-demokratija aš viens duosiu sau rodą!), Vilius II apsvylė, datyrė nepasekmingumą. Po pirmam nepasisekimui tuojaus grįžo atgalios prie Bismarko politikos ir pradėjo ruoštis prie aštriausios kovos su social-demokratija ir ne pro šalį bus čion atminti jo višas prakalbas ir atsišaukimus į jaunus kareivius: Šaut, jeigu bus tai reikalinga, ir į savo brolius, ir į savo tėvus! Dabar Vilius II laikosi visai jau skirtingos politikos kas link social-demokratijos: jis jau nemėgina sustabdyti darbininkų judėjimą kultūrinėmis priemonėmis bei užgniaužti jį su pagelba fiziškos spēkos, nes jis žino, kad ši užduotis ne pagal jo spēkas: pemsarkiai jau apsirėiškia augimas darbininkų judėjimo; Vokietijos visuomenė jau perimta nauja dvasia, nauju tikėjimu, ir social-demokratiškas judėjimas negali but sulauktytas nei fiziška spēka, nei gudrumu. Ant galo Vilius II ima taikytis su neišvengiamu ir jieškoti kitokio išėjimo. Taigi aišku, kad jis supranta dalykų stovį. Iš čion paeina jo žingaidumas kas link Valdek-Russo politikos, kuris mokėjo suvienyti į valdišką koaliciją (susijungimą) dešiniuosius liberalus su social-demokratais. Šįmet, viešiant Londone laike karunavimo Jurgio V, jis kalbėjosi su socialistais atstovais anglų parlamento, kurie laikosi taikios politikos su valdžia Asquith'o ir Lloid'o George'o.

Žinoma, tuo tarpu tokie pasikalbėjimai reališkos vertės neturi; nuo pasikalbėjimų lig sprendimų atstumas labai didelis; ir nemažai reikės laiko, kad pereiti tą atstumą, kuris skiria Vokietijos valdžią nuo social-demokratijos. Labai abejotina, kad šiš perversmas atsitiktu prie Viliaus II. Vienok šie faktai labai idomūs. Juose atspindi sekanti politiška dabartinės Vokietijos užduotis, kuri butinai reikalauja sau išrišimo. Social-demokratiška partija Vokietijoje jau nuo seniai stovi pryšakyje viso demokratiško judėjimo; čion social-demokratija — demokratija, o demokratija — tai visa liaudis. Žmonių valdžia, arba tikras parlamentarizmas iš dalies jau yra vykdomas Anglijoje. Taipgi nėra abejonės, kad nepertoliausia žmonių valdžia ir Vokietijoje. Ir juo Vilius II labiau kryps reakcijos pusėn, juo greičiaus įvyks Vokietijoje žmonių valdžia.

J. Kačergis.

SOCIJALIZMO TRUPINIAI.

XVI. Ar socializmas nėra tas-pat, ką komunizmas?

Taipgi tanklai esti sumaišoma, buk socializmas ir komunizmas yra tai vienas ir tas pats dalykas. Ištikrujų gi tai yra du skirtingi dalykai; nors nekuriuose punktuose ir yra vienodumas.

No. 4
Tą skirtur
Kaip
kalingi iš
but paimt
turi, teisi
likta dai
privatišką
tinka, byl
žmogaus y
muzikos i
ir dvasios
Komu
trimis nu
už atlikta
nų, kiek
vesti lygi
dalykai t
sinešimų
deliuose l
atlyginim
tišką gyy
ypatai re
komunizm
kiek kiek
ri but ve
syti visie
Kon
komunis
nizma l
vykdyti.
galimu,
munizma
nesiroku
dais).
Čion
nizmo, k
ras Krop
tokį stov
mo didu
dus ir nu
gyvenime
pobudžia
ir norės
hereikės
tokis Kro
šandien
barbarišk
galės išsi
tobulinir
svajojam
komunizm
tai tas da
niman.
ir yra ate
Gal k
Marx'o ir
nistų Mar
vadinties
dinosi to
jalistų bu
šis). Ku
užvardyta
«Komunis
jos pirmt

alima rokuoti iš pusės o dvarponijos, nes jis i pasitraukti nuo jų; slumo, kaip kad obuolius II yra tokis jau dvarponas, ve skaito už dvarponą ir darbai dabartinių prilyginti prie darbo gerbia dvarponiją, kad valdžia pasiliktu švietas žmogus, yra ir plačiau regi dalykus

ijal-demokratijos maišino Bismarkui, kuriu bininkų judėjimą. Ir do.

ėmis ir ramiomis prie socialistišką judėjimą fertig werden! — su 1), Vilius II apsvyly, isekimui tuojaus grįžo noštis prie aštriausios us čion atminti jo vie vius: Šaut, jelgu bus vs! Dabar Vilius II

social-demokratijos udėjimą kultūrinėms škos spėkos, nes jis ži narkiai jau apsiereiškia visuomenė jau perima okratiškas judėjimas i gudrumu. Ant galo eškoti kitokio išėjimo.

Iš čion pačina jo ži kuris mokėjo suvlenyti ius liberalus su social karunavimo Jurgio V, parlamento, kurie lai r Lloid'o George'o.

reališkos vertės netas labai didelis; ir ne kuris skiria Vokietijos pejojta, kad šis peršie faktai labai idomu. Vokietijos užduotis, l-demokratiška partija iso demokratiško judėja, o demokratiška — ta parlamentarizmas iš de nera abejonės, kad ne Ir juo Vilius II la yks Vokietijoje žmoni

J. Kačergis.

UPINIAI.

ka komunizmas?

ocializmas ir komuniztikrujų gi tai yra de ose ir yra vienuodum.

Tą skirtumą ir vienuodumą išaiškinsiu žemiau.

Kaip žinome, socializmas mokina, kad: 1) visi draugijai reikalingi išdirbystės įrankiai, medžiaga ir susinešimo įrankiai turi but paimti po draugijos kontrole; 2) kiekvienas, norintis gyventi turi, teisingai savo darbu užsidirbti sau pragyvenimą; 3) už atliktą darbą kiekvienam bus mokama pagal jo darbo vertę; 4) savo privatišką gyvenimą kiekvienas galės vesti, kaip jam geriausia tinka, byle tik neužkenktų kitiems ir 5) visi dalykai, reikalingi žmogaus ypatiškiems reikalams, pav., maistas, drabužiai, knygos, muzikos instrumentai ir panašūs dalykai kiekvieno žmogaus kuno ir dvasios užganėdinimui bus kiekvieno privatiška nuosavybė.

Komunizmas irgi sutinka su 1 ir 2 nurodymais, bet su kitais trimis nurodymais jau nesutinka, nes komunizmas skelbia, kad: 3) už atliktą darbą turi kiekvienas gauti tiek daug gyvenimo reikmenų, kiek jis sunaudoja; 4) savo privatišką gyvenimą turi stengtis vesti lygiai, kaip ir visi ir 5) visi kiekvienam žmogui reikalingi dalykai turi but bendra visų nuosavybė, kaip ir išdirbystės ir susinešimų įrankiai ir medžiaga. Taigi nesutikimas yra trijuose deliuose klausimuose. Trumpai paėmus, socializmas mokina, kad atlyginimas už darbą turi but pagal atlikto darbo vertę, o privatišką gyvenimą kiekvienas atskirai veda, pagal savo skonį, ir savo ypatai reikalingus dalykus laiko, kaip savo privatišką nuosavybę; komunizmas gi mokina, kad atlyginimas turi but visiems tokis, kiek kiekvienas reikalauja savo pragyvenimui, gyvenimas visų turi but vedamas vienodai ir visi gyvenimo reikmenys turi priklausyti visiems lygiai.

Komunizmo skelbėjais yra anarchistai—komunistai ir nekurios komunistų draugijėlės. Komunizmo išpažintojai mano, jog komunizmą busią galima tuojaus po busimai sociališkai revoliucijai įvykdyti. Socialistai, iš savo pusės, nurodo, kad tas visai nėra galimu, todėl kad draugija pati prie to nėra pripratusi ir kad komunizmas negali varyti progresą pirmyn iš tos priežasties, kad jis nesirokuoja su žmonių psichologija (žmonių dvasios veikimo būdais).

Čion mes turime, vienok, padaryti išėmimą kas link to komunizmo, kurį skelbia tokie mokslo vyrai, kaip kad kunigaikštis Petras Kropotkinas. Jis mokina, kad žmonės per tobulinimąsi atsieks tokį stovį, kur nereikės jokių įstatymų, kurie reguliuotų atlyginimo didumą už darbą, nustatytų kiekvienai ypatai gyvenimo būdus ir nuosavybės teisę linkui reikalingų daiktų jos privatiškam gyvenime. Tokie komunistai mano, kad žmoguje išsivystys tokie pobūdžiai, kad jis galės spręsti teisingai, kas yra teisinga ir gera, ir norės vien tik gerą daryti savo sądraugams; tuomet tai, žinoma, nereikės visų tų reguliacijų, kurios socializmo pradžioje bus. Bet tokis Kropotkino ir kitų filozofų skelbiamas komunizmas — tai ne šiandien įvykdomas; juk da žmonija tebesiranda, galima sakyti, barbariškame civilizacijos laipsnyje. Tada tik tų filozofų viltis tegalės išsipildyti, kuomet žmonija socializmo laikais per nuolatinį tobulinimąsi atsieks tokį tobulumo laipsnį, apie kurį šiandien tik svajojama. Ir tuomet, kada bus atsiektas tas laipsnis, tai bus ne komunizmas, bet tik socializmo augštesnis laipsnis. Pakol kas, tai tas da labai toli ir l'eka vien tik protavimu, neįvykdomu gyvenimu. Tuom tarpu socializmas yra praktiškiausias ir jam užtat ir yra ateitis.

Gal kas—nors klaus, ar ir «Komunistų Manifestas», rašytas K. Marx'o ir Fr. Engels'o, nereiškia komunistų mokslą? Ne, «Komunistų Manifestas» išreiškia socialistų mokslą, ir jis geriaus turėtų vadintis «Socialistų Manifestu». «Komunistų Manifestu» jis vadinosi todėl, kad, kuomet jis buvo parašytas (1848m.), tasyk socialistų buvo maža saujalė ir jie vadinosi «Komunistų Lyga» (sąryšis). Kuomet toji lyga nutarė išduoti savo manifestą, tai jis tapo užvardytas «Komunistų Manifestu». Vėlesniuose metuose toji «Komunistų Lyga» išsivystė į įvairių šalių socialistų partijas, bet jos pirmtakunės manifestas liko po savo senuoju vardu.

L. F. d' M.—R.

ALKOHOLIS — GIRTUOKLYSTE.

GIRTUOKLYSTĖ daugumai žmonių labai gerai pažįstama iš «gerosios» jos pusės, bet labai mažai žinoma iš blogosios pusės. Taigi čia ir bus nurodyta girtuoklystės ydos.

Plačiai viešpatauja alkoholis—girtuoklystė visur, o ypač tarpe lietuvių darbininkų. Metas po metų vis labyn platina ji savo ribas, nešdama darbininkams ligas, vargą ir nelaimės. Per ją žmonės naikina savo fiziškas pajėgas, svaigina ir silpnina protą.

Tuo tarpu mūsų už buvį ne tik ypatingą, bet ir abėną eina kaskart vis sunkyn, atkaklyn ir reikalauja vis didesnio įtempimo proto pajėgų. Užtat didelė nelaimė yra mums alkoholizmas. Yra tai mūsų organizmo chroniška, įsisenėjusi, liga, kuri vis eina sunkyn ir kliudo mūsų pirmynžangą. Darbininkų ateitis daug prieguli nuo to, ar šioji liga didinsis, ar mažinsis. Todėl alkoholizmo klausimas yra vienas iš pirmučiausių ir opiausių klausimų. Kitas visuomeniškas ydas, kokios jos nebutų, da kur—kas lengviau pr šalinti, negu išgelbėti nuo vargų ir nelaimių žmones, paskendusius alkoholizme. Tai baisi plėga!

Sveikata ir blaivus protas darbininkų yra vienintėlė spēka, kuri gali sutverti jiems laimingesnę ateitį.

Pas mus jau seniai daug rašoma ir kalbama apie alkoholio blėdį. Bet, ant nelaimės, visai mažai tegelbsti. Laikraščiuose nuolat randi žinias iš įvairių kraštų, kurios parodo, kad milžiniškos pinigų sumos aukaujamos girtuoklybei. Liudna, pagalvojus, jog bėdini darbininkai milijonus dolerių praleidžia alkoholui.

Juo labiau liudna, kad alkoholis igijo pas mus visas pilietiškas tiesas. Nors yra žinoma, kad jis yra blėdingas, bet mažai kas pasistengia į šitą mintį įsigilinti. Tuo tarpu alkoholis tapo vienas artimiausių žmogui bičiuoliu, be kurio neapsieina nei viena žymėnė gyvenimo valanda. Geria per krikščybas, vestuves, šermentis, nelaimėi atsitikus, pirkus, pardavus, nušalus, pailsus — kiekvieną progą žmogus suvartoja, kad tik išsigerti.

Visiems, rodos, tai paprastas, dagi neventginas apsiereiškimas. Mūsų inteligentija, svietiška ir dvasiška, lengvai žiuri į šitą apsiereiškimą ir pati nemažai aukauja alkoholiui. Tas da daugiau papiktina liaudį ir alkoholizmas žengia pirmyn.

Seniau buvo manoma, daugelis net ir dabar pripažįsta, buk alkoholis turi daug naudingų žmogaus organizmui privalybių. Tokia nuomonė pačina iš priežasties abelon veikimo alkoholio ant žmogaus, ypač iš priežasties veikimo ant smegenų ir nervų. Kaip yra tyrinėjimais patvirtinta, alkoholis, patekęs iš vidurių į žmogaus kraują, labiausiai veikia ant smegenų ir nervų.

Veikimas ant smegenų ir nervų padaro įvairias atmainas smegenyse ir nervų sistemoje; nes veikimas alkoholio žmogaus organizme yra slopinantis ir paraližuojantis. Tokiu būdu atsirado pasakos apie sujudinantį, stiprinantį ir gaivinantį alkoholio veikimą ant fiziškų ir dvasiškų spēkų. Mažai kas teabejoja, kad jis žmogų linksmina, šildo ir ant sveikatos gerai veikia.

Patyrę mokslininkai sutinka, jog sujudinimas ir gyvumas, kurį neva priduoda alkoholis, pačina vien tik nuo paraližuojančio alkoholio veikimo ant smegenų, nuo lengvo laipsnio narkozo—apmigdymo.

Tuomet žmogus mažiau jaučia, mažiau veikia ant jo įvairūs įspudžiai, apsiereiškimai ir vaizdai kaip aplinkinio gyvenimo, taip ir jo paties vidurinio gyvenimo. Nelaimė, nuliudimas, vargas, mažiau atjaučiami. Jei žmogus buvo susikarščiaęs, susinervavęs, turėjo blogą ūpą — nusiramina. Tokiam stovyj mažiau jaučiamas badas, šaltis, nuilsimas.

Draug su tuo susimažina kontroliuojančioji pajėga smegeninių centrų, valdančių proto darbą, judėjimą ir veikimą įvairių organų. Žmogus pasidaro labai gyvas, daug, garsiai ir greitai kalba. Mintis lengvai ir greitai bėga, bet jos negilios, paviršutinės. Kalba

nelogiška; kvailas juokavimas; toliau, begėdiškas ir niekingas pliauškimas — tai privalumai išsigėrusio žmogaus. Pasigėręs žmogus gali padaryti bent kokią kvailystę ar piktdėjystę. Daug prasikaltimų buna tokiam alkoholio apmėgdyme. Juo labiau, kad žmogus nustoja augštesnių kritikos laipsnių, sumanumo, galvoji-mo. Dėlei šių pastarųjų ypatybių girtas visuomet buna drąsesnis. Išsigėręs kareivis drąsiau žengia į pavojų, nes jo nemato; kalbėtojas liuosiau ir drąsiau kalba, nes išnyksta baugumas ir jis užmiršta klausytojus.

Po įtekme alkoholinio miego-narkozo žmogus turi mažiau savikritikos ir viską kas link savęs padidina. Taip, jam rodos, kad jis labai protingas, iškalbus, stipras, ir stengiasi savo galybę padaryti.

Yra patėmyta, jog įtekmė alkoholio, vieną kartą ją priėmus, tęsiasi per 2-3 dienas ir tik jau vėliau nyksta. Tokiu būdu išsi-aiškino, jog įtekmė alkoholio tęsiasi ilgą laiką. Todėl reikia pripažinti, kad nuolatinis gėrimas alkoholinių gėralų, kad ir ne po daug, labai kenksmingai veikia ant žmogaus proto darbo. Galima tvirtinti be jokios abejonės, jog ir mažai geriantis negali pilnai suvartoti savo proto pajėgų.

* * *

Pasižiūrėsim į kitas alkoholio ypatybes. Tvirtinama, jog jis šildo. Tik per didžiausią apsirikimą galima taip manyti. Yra gi šitai: Alkoholis paralyžuoja odos gislelių nervus ir todėl tos gislelės išsiplėčia; į jas įsimuša daug kraujo, per ką oda parausta ir sušila. Jausdamas šitą šilumą, žmogus mano, kad jo kune šilumos pasidaugino. Ištikrųjų išeina kaip tik atvirkščiai, nes išsimušęs į paviršių kraujas atiduoda orui labai daug šilumos ir pats atvėsta. Tokiu būdu žmogaus kuno šiluma nuo alkoholio mažinasi. Patirti tai galima vartojant termometrą.

Buvo manoma, kad alkoholis sujūdina širdies darbą ir greitina pulsą — «sujūdina kraują». Bet, ištikrųjų, širdies mušimas pasigreitina dėl didelio judėjimo kiekvieno girto. Ramiai užsilai-kant, to nebuna.

Kas link stiprumo, tai jį neva jaučia vien tik alkoholikai, kurie priprato savo kuną mirkyti alkoholyj. Alkoholis ne didina, bet mažina fiziškas pajėgas. Dr. Parker tam tyčia darė bandy-mus su dirbančiais kareiviais. Vieni gaudavo po truputį degtinės, kiti — ne. Pasirodė, jog blaivieji dirbo geriau, greičiau ir ilgiau, nekaip geriantieji.

Geriančio širdis, iš dalies nualsinta, iš dalies nunuodyta, susilpnėja, išsiplėčia, apauga taukais ir perauga. Didelių girtuoklių širdis buna labai didelės, taip vadinamos — jaučio širdis. Jų sienelės esti taip silpnos, kad dėl menkiausios priežasties plyšta, iš ko buna staigi mirtis.

Tokiu būdu, trumpai charakterizuojant alkoholi, dėl jo plačiai pragaištingo veikimo, galima jį stačiai pavadinti — žmogaus kuno ir proto nuodais.

Bet negana to, jo įtekmė nepasitenkina vien tuo žmogumi, ant kurio nuolat veikia, bet atsiliepia da ir ant jo vaikų ir auukų. Girtuoklis įteikia savo vaikaus susilpnintą organizmą, ypač silpnus nervus ir protą. Tokiu būdu, galima išsireikšti, kad alkoholi-kas prageria savo ir vaikų sveikatą. Jis irgi suteikia savo vai-kams palinkimą prie alkoholio. Dažniausiai taip ir buna: girtuok-lių vaikai tampa girtuokliais.

* * *

Gilioj senovėj, kuomet gerdavo dar tik vieną vyną ir kuomet alkoholis buvo dar, sulyginant, mažai išsiplatinęs, jau buvo suprasta jo pragaištinga vertė. Pas izraelitus net po mirties baus-mo buvo uždrausta gerti stipresnį (iš vynu dirbamą) gėralą «shek har». Tik mūsų laikais, kuomet alkoholis ištikro milžinišką pra-gaištį platina, apie kovą su juo, kaip reikiant, negalvojama. At

virkščiai, alkoholis, tartum globon paimtas, nes jis kai-kam reika-lingas ir neišpasakytai didele, nors ir nedora, medžiagišką naudą suteikia.

Kaltas čia yra vienas labai blėdingas visuomenės prietas. Yra išsaknyjusi mintis, jog vidutiniškai geriamas alkoholis ne tik nėra blėdingas, bet dar suteikia smagumą ir sveikumą. Aple vei-kimą mažų dozų (mierų) buvo jau smulkiai kalbama. Doros gi žvilgsniu vidutiniškas gėrimas yra daug blėdingesnis, nekaip tik-rasis girtuokliavimas. Vidutiniškas gėrimas — didžiausia pagun-da. Juk kiekvienas girtuoklis pradeda nuo vidutiniško gėrimo. O kas gi gali pažymėti ribas tarp vidutiniško gėrimo ir girtuok-liavimo!

Vidutiniškai geiantis yra girtuoklystės platintojas, nes jis nemėgsta gerti vienas sau, bet stengiasi patraukti kitus į «kompa-niją». Pradėjus gerti, žmogui sunku susilaikyti, nes alkoholis susilpnina žmogaus valią. Senas priežodis sako: «Žmogus ima stik-lelį, po to dar vieną, toliau... stiklelis paima žmogų».

Kol bus vidutiniškai geriančių ir kol jie kitus į girtuoklystę trauks, tol viešpataus girtuoklystė su visomis pasekmėmis — ligo-mis, proto sumišimu, piktdarystėmis.

Tik visiškas atsisakymas nuo alkoholinių gėrimų, tik blaivu-mas gali prašalinti alkoholizmą su visais jo vaisiais.

Čia tik nurodyta abelni ruožai tos didelės plėgos — girtuok-lystės. Patįs žmonės, o ypač geriantieji, neabejoju, mato dar daug smulkesnių apsirėškimų girtuoklių gyvenime ir, žinoma, visuomet su blogomis pasekmėmis. Todėl girtuoklystės reikia saugotis, kaip epidemijos.

A. Ž.-tas.

A P Ž V A L G A.

N38 Lietuvos tulas Julijus J. Minkštutis (turbut, ant smege-nų) kalba apie mūsų fanatikus, suprask, socialistus:

«Męs vietoj kovoti su šituo netikusiu draugijos surėdymu, pradėsime kovą vesti (panašiai jau yra daroma) su tokiais jau savo broliais proletarais, kurie jokios nuosavybės neturi ir mums jokios skriaudos nedaro, nebent kad mūsų klaidas mums patiems tikroį šviesoj perstato.

«Gema abejojimo mintis: ar tie, kurie nuolatos šaukia lietu-vius darbininkus kovon prieš kapitalizmą, nepradės ilgainiui tuos pačius darbininkus šaukti kovon prieš Jurgelionius, Bale-vičius, Širvydus ir kitas sau nepatinkamas ypatas».

Gražus Minkštučio pamokinimai, tik gaila, kad juose mažai proto. Minkštutis mano, buk tai vieni tik didžturčiai tepalaiko kapitalistiškąjį surėdymą ir buk tokie proletarai, kaip Jurgelio-nis, Širvydas, Balevičius ir kiti, kurie gina kapitalistišką surėdy-mą, tai nieko nekenkia socialistiškam judėjimui, vedančiam dar-bininkus prie paluosavimo visos žmonijos iš kapitalizmo vergovės. Reikėtų, rodos, Minkštučiui suprasti, kad prasilavinę žmonės, nors jie ir apatinių neturėtų, gali buti tvirtais kapitalizmo ramsčiais.

* * *

Liaudies Gurbas. Stokiu vardu sumanė pp. J. D. Bindokaitis ir F. Tamošiunas leisti nuo naujų metų laikraštį Rochester'jy, N. Y. Busimieji leidėjai, pranešdami Kovi apie sumanytajį laikraštį, sako:

«Męs patėmijom laikraščiuos, kad kiekvienas laikraštis turi gurba, todėl nutarėm leisti tokį laikraštį, kad visi raštai bus talpinami tam tikrame Gurbo skyriuje. Talpinsime Liaudies Gurbe gerus moksliskus išengiamus straipsnius ir taikysimės su darbininkais, kad apginti jų reikalus. L. G. nebus pirmie-

viškas, nebus nei atžagareiviškas, bet tarnaus visuomenei, lietuvų liandžiai. Kalna metams bus \$1.25, pusei metų 70c. Pritariantieji kreipkitės į leidėjus: 210 Rauber st., Rochester, N.Y.»

Leidėjai prašo, kad visi laikraščiai persipausdintų šitą pranešimą; jie taipgi prašo, kad *Kova* išreikštų savo nuomonę apie *Liaudies Gurbą*. *Kovos* gi nuomonė ir širdingiausias patarimas *L. Gurbo* leidėjams yra — kad jie daug geriau padarytų, jeigu pasidėtų savo sumanymą į gurbą; nes, jei išleis tokį laikraštį, kaip kad čia aprašo, tai tas laikraštis tiktai ir tetiks gurbui arba «naminiam suvartojimui».

* * *

Iš N38 *Terynės* pasirodo, kad Susivienijime L. A. lieka 5,294 pilni nariai ir kad paskutiniu bertainiu iš Susiv. išbraukta 3,773 ir suspenduota 1,164.

AMERIKA.

Reformos — kvaila gudrybė.

Philadelphia, Pa. — Kiekvienam aiškiai maščianam socialistui aišku, kad valdžios, įvesdamos darbininkams valstybinę apsaugą (insurance) prieš ligas, senatvę, nelaimingus atsitikimus ir bedarbę, nori per tai užbovyti darbininkų kliausą, nuraminti ją, kad ji liautųsi įsieškujusi išsiluosavimo nuo kapitalizmo geradėjysčių. Ir štai pasirodo p. George Croyton, darbar viešintis Philadelphiajį Anglijos parlamento narį, ir patvirtina savo žodžiais tai, ką socialistai mano apie minėtas apsaugas. Jis sako:

«Anglijos įstatymdavystė stengiasi suturėti socializmo augimą su pagelba valstybinės apsaugos darbininkams sename jų amžiuje, nesveikatoje, nelaiminguose atsitikimuose ir bedarbėje. Tokiu būdu valdžia sumažina darbininkams besirūpinimą apie įvykdymą socializmo, kuris yra negalina įvykdyti svajones».

Tuščias tai yra sumanymas. Sumanytojai, tačiaus, yra tokie trumparegiai, kad galima jiems atleisti už kvailas jų viltis. Jie nemato, kad darbininkų kliausa yra neužganėdinta todėl, kad jai yra išplėsiama josios triuso vaisiai; jie nemato, kad, kolei nebus pridėtas kirvis prie šaknų kapitalistiškos vagystės, jokie taisymai, jokios «reformos» nesuteiks darbininkų kliausiai užsiganėdinimą.

Grėšia kryžis.

New York. — Kapitalistų laikraščiai praneša, kad Suvienytos Valstijos stovi akyvaizdoje tokio piniginio kryžio, kokio da nebuvo mačiusios. Kainos ant geležinkelių šerų (akcijų) į pora savaičių nupuolė nuo 35 dol. iki 20 dol. ir nestoja da vis eėjusios žemyn. L'gšiol buvo žmonės ramina mi, kad tai šjmet javai puikiai užderėsia, bet pasirodo, jog jie užderės netaip jau puikiai.

Tuli piniguočiai mano, kad toji piniginio kryžio šmėkla rodosi iš priezasties grasinančios karės dėlei Moroko ir iš priezasties finansinio sujūrimo Vokietijoj ir abeluai silpno finansi-

nio stovio visoj Europoj.

Jeigu jau tokis kryžis bus, tai, žinoma, dėlei jo nukentės beturčiai darbininkai ir menkeenieji bankininkai. Pini giniai gi, plieniniai, kerosininiai ir kitokie karaliai gal da ir geresnę naudą sau turėtų iš to laukiamojo kryžio, kaip kad jie turėjo iš keliatas metų atgal buvusio kryžio.

Kadaise Taftas buvo užklaustas, ką turi daryti žmonės, kurie neturi nei pinigų nei darbo ir da turi maitinti save ir šeimyną. Taftas atsakė, «dievas žino». Užtai ir reikia pasiųsti tokius valdininkus ir valdžią skradžiai žemės, jeigu jie tik dievui pveda žinoti, kaip darbininkas turi gyven ti, o patis nieko nesirūpina, kad tą darbininką ir jo šeimyną nuo bado ir šalčio apginti. Visad kapitalistiškos valdžios taip valdė ir dabar tebevaldo ir da jos taip valdys tol, kol darbininkai nesusipras, kad tiktai socialistiškoji valdžia gali atsakančiai rūpintis jų reikalais, ir kol jie nebalsuos už socialistų kandidatus.

UŽRUBEŽIS.

ITALIJA ir TURKIJA.

Italija skubiai rengiasi į karę su Turkija, sumobilizavo 112,000 kareivių ir laivyną, kuriame yra 60,000 jureivių.

Italija reikalauja, kad Turkija atiduotų jai Tripolio provinciją, kuri randasi šiaurinėje Afrikoje. Turkija neužleis geruoju tą provinciją Italijai ir yra pasiryžusi muštis su Italija už Tripolį lig paskutinei. Turkija sako, jeigu užleisime Italijai Tripolį, tai Rusija, Bulgarija, Serbija, Austrija ir kt. taipgi norės sau po šmotelį Turkijos.

Turkija žinojo, kad Italija nuo seniai jau nori užgrobti Tripolį. Todėl Turkija jau keli metai, kaip uždraudė ateiviams italams apsigyventi Tripolyje, atėmė nuo tenai gyvenančių italų visas pramonijines ir vaizbines privilegijas, o tarp mahometonų kėlė neapykantą prieš katalikus italus.

Italija randa priekabį tame, kad Turkija neapgina ir da pati skriaudžia Italijos piliečius Tripolyje. Bet tai tik priekabis, idant užimti Tripolį. Nes keliatas rimtų Anglijos laikraščių sako, kad Italijos piliečiai Tripolyje nebuvo skriaudžiami. Italija, matyt pamena, jog po tokių—pat priekabių Francija ir Vokietija užėmė Moroko, taigi ir ji nusprendė mėginti, ar nepasiseks jai gauti Tripolį.

Vokietija labai nenori karės tarp Turkijos ir Italija, bet pataria Turkijai, kad atiduotų Tripolį Italijai.

Italija apstatė kariškais laivais miestus Cereng ir Tripolį. Italai didžiomis miniomis apleidžia Tripolį.

Italijos socialistai ir respublikonai rengia milžiniškas demonstracijas prieš Italijos valdžios užmanytą karę. Darbininkai apšaukė visuotiną straiką, kad priverst valdžią atsakyti nuo savo budeliškų planų. Nors da nevisi darbininkai metė darbą, bet straikas skleidžiasi.

Moterjė, vyrai ir vaikai dainuoja revoliucijoniškas dai-

nas ir mēto akmenimis į kareivius ir į traukinius, kuriais vežama kareiviai; policija taipgi nuo žmonių gauna apmušči.

Suareštuota daugiau kaip 1,000 straikerių, socialistų ir kitokių žmonių, demonstravusių prieš valdžią.

Moteris ir vaikai, matydami ateinantį traukinį, vežantį kareivius, ištolo gula skersai rėles; per tai priverčia konduktorius, kad traukinius suturėtų. Abelnai, žmonės kliudo prisirengimus prie karės.

Turkija sutiktų padaryti Italijai tulus nusileidimus, bet Italija nesutiksianti ant nieko kito, kaip tik ant įgijimo sau Tripolio.

Italija butinai nori įgyti kokią plačią koloniją Afrikoje, kur jos išeiviai galėtų rasti sau apsigyvenimą. Italijai netinka, kad tiek daug jos piliečių turi važiuoti į Ameriką uždariauti. Italijai turėti savo koloniją Afrikoje būtų ypatingai patogiu, nes Afrika nuo Italijos visai arti, tik už Vidžeminių marių.

Kilus kare, nežinia, ar Italija, ar Turkija laimėtų: Italija turi tvirtą laivyną. Turkijos laivynas visiškai silpnas, bet už tat Turkijos sausžeminė kariumenė kur-kas skaitlingesnė ir geriau tinkanti kare. Tuo tarpu, kaip Italijos darbininkai, socialistai ir republikonai kelia demonstracijas prieš valdžios rengimąsi į karę, Turkijos visi piliečiai prijaunčia savo valdžiai, kuri rengiasi ginties.

30 metų atgal, Italija kariavo su Abissinija, mažute vidurnės Afrikos negriška respublika, ir negrai pamušė Italiją. Ar neatsitiks tik ir dabar taip užkabinus turkus?

Salonike, Turkija, rugs. 30. Italų laivynas bombardavo uostinį miestą Prevesą; sunaikino vieną valdišką butą ir nuskandino turkų torpedinį laivą (laivas ardytumi kariškų laivų). Ties Artos užtaka kiti du turkų laivai be maž ko buvo suardyti. Sulyg vienų pranešimų, visi buvusieji ant tų laivų išsigelbėjo; sulyg kitų — daugelis žuvo.

Turkija dusyk jau šaukėsi Europos ir Amerikos viešpatyčių, kad užsistotų už ją, kaip neteisingai Italijos užpulė. Bet nei viena viešpatystė neapsiėmė kištis į Italijos — Turkijos karę.

A U S T R I J A.

Viena. 50,000 gyventojų surengė ties parlamento rūmais demonstraciją prieš augštą maistų kainą. Vieni ėmė lempas daužyti, kiti — valdiškų butų langus; o kiti statė barikadas. Pašaukta kariumenė. Demonstrantai iš—už barikadų ir šiaip jau pradėjo mėtyti į kareivius, kuo papuolė, kareiviai gi — šaudyti. Tokiu budu, 6 ypatos užmušta, 50 sužeista, o 100 suareštuota.

Už kelių dienų valdžia, įbauginta žmonių demonstracijomis prieš labai augštą maistų kainas, varu vertė vertelgas piginti maistus. Valdžia ketina įvežti iš užrubežio daug mėsos ir pardavinėti ją žmonėms už tiek, kiek ji kainuoja. Liaudis pardada nurimti.

F R A N C I J A.

Toulon. Žuvo apie 350 jureivių nuo eksplozijos ant kariško laivo Liberte, kuris stovėjo Toulono uoste; pats lai-

vas tapo suardytas ir nuskendo. Sprendžiama, kad eksplozija atsitiko iš priežasties užsidegimo seno parako, kuris buvo neganėtinai šaltai užlaikomas. Atžagareivškieji patrijotiški laikraščiai buvo paleidę paskalą, kad tai socialistai ir kiti priešingi militarizmui elementai surengę tą eksploziją.

Liberte buvo vienas iš geriausių Francijos kariškų laivų. Eksplozijos ant Francijos kariškų laivų — tai naujiena. Francuzų laivyne pastebėta didelis viršininkų apsileidimas. Pastaroji eksplozija atsitiko greičių—greičiausia per neapsižiurėjimą. Kovo mėn. 1907 m. tame pačiame uoste, iš neapsižiurėjimo, eksplodavo parakas ant šarvuočio Iena; buvo užmušta 107 jureiviai. Mažesnės eksplozijos ant kariškų laivų, užmušančios po keliolika žmonių, atsitinka kuone kasmet.

Paryžiuį 100,000 darbininkų laikė demonstraciją prieš valdžią, kam ji rengiasi į karę su Vokietija dėl Moroko. Jokių riaušių nebuvo. Mieste buvo išstatyta kelios dešimtys tukstančių kareivių.

R U S I J A.

Kijevas. Tapo pakartas Bogrovas, Stolypino užmušėjas. Prieš mirtį jis norėjo pasišnekėti su rabinu, bet kadangi valdiški urėdninkai reikalavo, kad jis šnekėtųsi su rabinu akyse vieno valdiško urėdninko, tai jis nesutiko.

Kaplanas, atstovas rusų social—revoliucionierių, pranešė, kad Bogrovas nužudė Stolypiną ne iš rusų social—revoliucionierių paliepimo. Lėg kad pradeda labiau susitvirtinti nuomonė, kad Bogrovas buvo tik pačios rusiškos biurokratijos įrankis, kuri jį panaudojo prieš Stolypiną savo tikslams.

IŠ DRAUGIJŲ GYVENIMO.

F i n l i a n d i j a. Pildomasis komitetas finų socialistų partijos išdavė raportą iš 1903—1911 m. Iš raporto pasirodo, kad:

Finlandijoje gyvuoja 1,508 socialistų kuopos, kurių visų narių skaitlius yra 52,120.

Į tą laiką Pildomasis komitetas parengė 1 403 prelekcijas ir prakalbas, nerokuojant tų skaitlingų prelekcijų ir prakalbų, kurias buvo surengusios atskiros kuopos, o taipgi nerokuojant daugelio agitatorių prakalbų. Rajonai parengė 11,500 prelekcijų ir prakalbų.

Finlandijoje išėdinėja 20 socialistiškų laikraščių: finų kalba — šeši dienraščiai, dešimts išeinančių po tris sykius į savaitę, vienas pusiau—savaitinis ir vienas mėnesinis; o švedų kalba du kas trisavaitiniai. Tų laikraščių skaitytojų praugo nuo 82,900 1905 m. iki 135 800 1911 m.

Svarbiausias partijos organas «Tyomies» turi daugiau skaitytojų, negu kokis kapitalistiškas laikraštis šalyje.

Nuo sausio 1909 m. ligi birželio šių metų buvo 124 bylos prieš redaktorius už neva neteisingas žinias apie ypatas. Tie redaktoriai gavo užsimokėti \$6,500 baudos ir atsėdėti

2,000 dienų kalėjime.

Finų socialistų partija dabar laiko savo susivažiavimą Helsingforse. Paskutinis jos susivažiavimas atsibuvo dveji metai atgal. Socialistų partija yra tvirčiausia politiška partija Finlandijoje.

K O R E S P O N D E N C I J O S .

WATERBURY, Conn. 24 rugsėjo buvo surengtos prakalbos per LSS. 34 kuopą. Pirmiausia 34 kuopos choras po vadovyste drg. J. S. Pruselaičio padainavo vieną dainelę, kurios vardo nepamenu. Po tam kalbėjo drg. J. Perkunas iš New Yorko. Jis peržvelgė žmogaus gyvenimą nuo priešistoriškų laikų iki dabartinei kapitalistiškai gadynei. Pertraukoje p. Julė Mikalavičiūtė deklamavo eiles «Po našta sunkybių». Paskui choras sudainavo «Marselietę» ir «Prieginklo, ei tėvynės sunų!». Po tam vėl drg. Perkunas gana plačiai kalbėjo apie socializmą ir apie netikusį draugijos surėdymą. Po prakalbų buvo užduodami klausimai. Pirmiausia K. B. uždavė klausimą, bet tokį nesąmoningą, kad kalbėtojas, rišdamas tą klausimą, publiką gardžiai prajuokino, o paskui S., kuris save vadino mechaniku, labai energiška griebėsi kritikuoti socializmą. «Neduok, dieve», sako, «kad ateitų tas socializmas». Socialistus pradėjo šaukti inkvizitoriais. Publika pradėjo kojomis trypti, ir prisiejo tam mechanikui tupti į savo sėdynę. Žmonių buvo pilna svetainė.

Waterburyje tą pačią dieną buvo surengtos anglų socialistų prakalbos «Polis» teatre. Mat, dabar čionai bus rinkimai į miesto urėdus, socialistai stato savo kandidatus; tai buvo užkviesti draugai: George Spais ir V. Bergeris, socialistų kongresmanas.

Pirmas kalbėjo drg. Spais. Nors mažai ką angliškai supranta, bet turiu pasakyti, kad tai yra talentuotas ir karštas kalbėtojas. Jam užbaigus, perstatė kalbėti drg. V. Bergeris. Štai išeina V. Bergeris. Nuo rankų plojimo visa svetainė užia, net langai barška. Waterburio proletarijatas, matomai, suprato, kad jis vienintelis kongrese gina darbininkų reikalus ir jis vienas ten darbuojasi labai milžiniškos darbininkų armijos. Neuždyką su tokių užsidegimu priėmė jį. Aptilus publikai, apsupo jį choras ir pradėjo dainuoti.

Išspradžios drg. Bergeris kalbėjo, kaip socialistai valdo Milwaukeees miestą. Toliau — apie kongresą; užbaigdamas prakalbą, linkėjo, kad ir Waterburyj butų tokia tvarka, kaip ir Milwaukeee, kad socialistai valdytų miestą.

M o k s l a m y l i s .

PHILADELPHIA, Pa. Musų «garbus patrijotas» Vanagaitis laikė savo prakalbą 24 rugsėjo; pasirodė veidmainiu, siaurapročiu, pirmos klasos biznieriui ir socialistų ēdiuku. Turbut, vietiniai kunigai jam buvo įkalbėję, kad daugiau laimės, jei lietuvius socialistus pakeiks, bet apsiriko žmogelis, nors ir paguodė kunigus savo tauzijimais ant Są-

jungos ir «Kovos». Jeigu nebutų šmeižęs liet. socialistų, tai kokia 20 prenumeratų daugiau būtų gavęs «Birutei». Nors ir labai smarkiai kun. Kaulakis, atidarydamas vakarą, agitavo, kad publika užsirašytų «Birutę», nors Vanagaitis pusę savo prakalbos pašventė agitavimui už savo laikrastį, vienok visai menkai prenumeratų tegavo. Reikia žinoti, kad publika daugiausia susidėjo iš katalikų-parapijonų, na, o mūsų katalikams, kaip tokiems, visgi šlykštu remti laikraštį, kurį išleidžia prusas-liuterionis.

Apleidus ilgą istoriją apie padėjimą lietuvių po vokiečių valdžia, kurią tai istoriją jis visur atkartoja, pažymėsime čia keliatą Vanagaičio nuomonių apie socializmą ir apie lietuvius socialistus ypatingai. Sako:

«Lietuviai socialistai netikę vadovai; demoralizuoja žmones; griaua vienybę, ir išrauna žmonėms meilę ir tautiškus jausmus.

«Lietuviai socialistai niekina kunigus: Tumą ir Olšauską, kurie atlieka šventą darbą. Lietuviai socialistai neveikia išvien su kunigais žmonių apšvietimui ir praplatinimui tautiškių jausmų.

«Lietuviai socialistai išrauna žmonėms iš krutinės šventčiausius jausmus — tikėjimą ir tėvynės meilę. O vokiečių socialistai nekovoja su tikyba nei tautyste ir yra geri patrijotai-tautiečiai ir katalikai. Gi L. S. Sajunga priėmė rezoliuciją prieš tautystę. Galima buti karščiausiu kataliku ir vienkart geriausiu socialistu.

«Amerikos liet. socialistai — tai tik prie laus ir degtinės. Lietuvių katalikų kunigai — tai tikri tautiški veikėjai, o lietuvių liuterionių kunigai — tai išgamos, parsidavėliai Vokietijos valdžiai, ir tt.»

Dabar jau Vanagaitis da smarkiau pradeda pumpuoti «patrijotiškus» jausmus į klausytojus ir tikrai biznieriškai pradeda reklamuoti savo «Birutę». Pasisako, kiek jis nukentėjo nuo vokiečių patrijotų už savo «šventą» darbą, kiek jis pinigų ant josios paklojęs. Sako, kad Prūsų lietuviai nei uždyką neimdavę «Birutės» ir jis turėjęs jiems pirkti alų, kad tiktai imtų, nors uždyką.

«Birutė» busianti tikrai tautiška; neužiimsianti jokiomis partijomis. Visų laikraščių tikslu turi buti — kelti, glostyti, judinti tautiškus jausmus — tuos malonius jausmus. Tegu ir socialistai per savo laikraščius griebiasi auginti tautiškus jausmus. Girdi, labai gaila jų, kad jie nesusipranta, kad nekursto tautiškos ugnies jusų širdyse. «Birutė» — tai tautiškos meilės veidrodys. Kas nori parodyti, kad myli savo tautą, tai teuzsirašo «Birutę». Socialistai irgi, išvydę mūsų «patrijotiškus» darbus, susipras ir bus su mumis.

Sunku butų ir aprašyti visą tos Vanagaičio «prakalbos» skystumą ir paikumą. Pirmą Vanagaitis nedergdavo socialistų ir tiktai dabar, paskutinėse dienose prieš išvažiavimą, parodė jiems savo dantis. Vargšas patrijotėlis gailiaus patyrė, jog socialistus negalima gaudyti ant patrijotiškos meškerės ir daryti iš jų biznį vardu «patrijotybės», taigi ir atmonijo socialistams.

Čion pažangesnieji lietuviai rengiasi apvaikščioti jubile-

jų 10 metų sukaktuvių nuo Krivinojo Nedėldienio, surengto per kun. Kaulakį ir kun. Kaminską, kuris atsibuvo 3 lapkričio 1901 m., kuomet policistai skaldė galvas nekaltų žmonių šv. Kazimiero bažnyčioje. K. V.

BELETRISTIKA.

Ernest Poole.

Aristotelio ir Izaoko sapnas.

Vertė J. Stasiulevičius.

(Su daleidimu Outlook'o)

PRIDENGTA M vakaro miglomis, tarsi be gyvybės, rusiškam kaimelyj senis Izaokas sėdėjo prie savo grinčios murzinių durių, be paliovos linguodamas galvą į knygą ir įtempdamas akis, kad greičiau užbaigti perskyrimą. Jo didelės strėnos buvo sulinkę ir kaulai atsikišę; juoda mučė dengė pliką jo galvą; jo sidabrinė, žila barzda slėpė galias veido raukšles; jo akys nuo nuolatinio įtempimo buvo mažos ir silpnos; jo dideli skruostai nervišškai kilnojosi. Tamsioj, užterštoj gatvėj prieš jį du alkani šunes uostinėjo po išmatas; gaidys su vienatine, bet dar smagia plunksna uodegoje atidžiai tēmijo į tris, veik visiškai išsišėrusias vištas, o mažytis kudikis sėdėjo prie jo purvinų, pentinuotų nagų ir pamėgdžiojo kvarksėjimą. Stauga kudikio veidas pradėjo darytis rimtas, reiškiantis pasirūžimą, jis umai sugriebė gaidžio uodegą ir išrovė paskutinę plunksną. Nusiminęs ir supykęs paukštis atsigrįžo ir snapu užgavo kudikį. Kudikis pradėjo klykti. Izaokas užsiėmė ausis, bet nieko negelbėjo; jis pažvelgė į gatvę, pailsęs ir nerviškas, ir dabar buvo galima matyti, kaip jo kairėsios akies vokas visiškai nusilpnėjęs. Jis patēmijo verkiantį kudikį ir jo kakta susiraukė; tad jis atsigrįžęs prakalbėjo į paukštį:

«Sauliau», jis tarė žydiškai, «palauk. Dabar vištos gali giedoti tavo pagarbai, nes čia nėra jaunojo gaidžio, Dovid». Kuomet jis pažvelgė į amirusią, išmatomis užterštą gatvę, jis pridūrė: «E, jaunas gaidys Dovidas dar tebėra negimęs; bukim linksmi ir garbinkim Dievą! Nes kur jis yra, ten ir mėš busim!». Jis tēmijo, laukė su nekantrumu, pakol kudikis nustojo verkęs, tad vėl prisilenkė prie knygos. Už valandėlės jo galva vėl lingavo ir akis žibėjo.

«Kur tu esi, ten ir mėš busim». Tad buvo priežastis, kodėl Izaokas skaitė — kad sapnuoti, jog jau išsiritu iš purvų. Jo visas gyvenimas tai buvo šie purvai ir darbas. Žmogus vos keturiasdešimts aštuonių metų amžiaus, jau išrodė visiškai nusenusiu. Dar budamas tik devintų metų, jis jau pasilenkė prie siuvimo, vasarą dvyliką valandų į dieną, o žiemą — nuo ketvirtos ryto iki aštuntai nakties. Kad skaityti, jis turėjo įtempti visas akių pajiegas. Tik dvi naktis savaitėje jis težiėbdavo žiburį; kitas naktis jis dirbo susilenkęs tamsoj arba žiemą prie krosnies.

Beskaitydamas Izaokas sapnavo du ilgus sapnus.

Pirmas sapnas buvo apie žydišką dangų. Kuomet Izaokas sulaukė keturių metų amžiaus, jis pradėjo lankyti tulį žydišką mokyklą, ir ten jis iškart aštuonias, o paskui dešimts valandų į dieną mokinosi. Kuomet, sulaukęs devynių metų amžiaus, apleido mokyklą ir pradėjo dirbti, jis jau galėjo skaityti Talmudą — plačius klaidinančius protą užrašus apie Torahą (Pantateuchą). Izaokui buvo prisaikyta, kad jis neskaitytų jokią kitą knygą. Kodėl? Todėl, kad Talmude yra viskas, kas išmintinga ir teisinga. Kiekviena kita knyga, kuri sakė apie kitokius dalykus nei kad Talmudas, buvo klaidinga ir todėl mirtina.

Jau dvidešimts metų, kaip Izaokas kasdien peržvelgia Talmudą. Jis ant atminties žinojo šešis šimtus ir tryliką prisakymų, didelių ir mažų, nuo «Mylėsi artimą, kaipio pats save» iki «[vairios rūšies — lininius ir vilnonius rubus — ne daleistina nešioti». Kai—kurie iš tų visų prisakymų buvo gražūs ir išmintingi, bet visi jie pritaikyti prie vieno didelio prisakymo — nuolankumo. Tad Izaokas, nužemintas, kaipio pavaldinis Rusijos despoto, velkąs badą, kaipio neturtelis, persekiojamas, kaipio žydas, buvo įmokytas šios knygos (Talmudo) nusilenkti prieš tyraniją, šypsoties ramiai, kuomet prisieina badauti; melstis, kuomet iš visų pusių įzeidžia. Kodėl? Kad įgyti išsapnuotą laimę danguje.

Antrasai sapnas jam įsiskverbė į omenę tik du metai atgal. Vieną naktį kaimynas Jankelis atsinešė vieną iš tų mirtinų knygų — žydišką vertimą iš Aristotelio. Senj Izaoką net šiurpuliai ėmė kratyti, išgirdus kalbą apie «uždraustą vaisių»; jis pradėjo abiem rankoms į salis mosuoti, tarsi nubaidydamas kokį—tai negeistiną, bet nematomą priešą, vienok Jankelis nusišypsojo ir pradėjo skaityti garsiai. Vėl senis ėmė mosuoti ir su uolumu prisilenkė prie savo Talmudo. Bet tuojaus, nežiurint jo išgąsties, nauji, negirdėti žodžiai, sverbte skverbė vaizdus graikų paveikslų į jo omenę. Sukilo gilūs jausmai. Jis vos galėjo žiūrėti savo šventą knygą. Jo sąmonė sukosi. Umai — pliaukšt! ir senas Talmudas nusirito nuo kelių. Jis pakėlė jį ir jo širdis lengvai sudejavo. Vėl jis norėjo skaityti, bet ir vėl jis tik klausėsi, drebėjo ir mosavo.

Ir tą naktį jis sapnavo naują sapną — laimę ant žemės! Izaokas su Jankeliu pradėjo skaityti tankiau. Skaitytojas žino, kokias ypatingas knygas gali sutikti rusiškam kaimui. Taigi jie jieškojo knygų apie graikus. Jie išknibinėjo kiekvieną eilutę to vertimo iš Aristotelio. Jie gėrė tą graikišką gyvenimą, kaipio vyną. Ir prisiminimas tamsaus senjo Talmudo privesdavo juos prie gilaus užsimąstymo; nauja knyga juos pakuteno naujomis idėjomis, nauju gyvenimu, nauja religija...

Ar dangaus laimė reikalauja silpnybių ir suvaržytų proto ir jausmų čia ant žemės? «Ne», sudejavo Izaokas, «ne! Ir tad naujas sapnas jam tapo kasdieniniu susitikimu.

Dabar, kuomet kudikis jau visiškai buvo nusiraminęs, vakaras pavirto į naktį, bet senis Izaokas, prisilenkęs prie Aristotelio veikalo, į nieką neatkreipė atidos; ir viens akis,

s sapnus.

1. Kuomet Iza-
dejo lankyti tulą
ias, o paskui de-
sulaukęs devy-
jo dirbti, jis jau
ančius protą už-
kui buvo prisą
Kodėl? Todėl,
inga. Kiekvie-
sus nei kad Tal-

sdien peržvelgia
šimtus ir tryliką
imā, kaipo pats
ius rubus — ne
prisakymų buvo
rie vieno didelio
užmintas, kai-
taipo neturtėlis,
os knygos (Tal-
ramiai, kuomet
pusių įzeidžia.

lik du metai at-
viena iš tų mir-
. Senj Izaoką
apie uždraustą
suoti, tarsi nu-
ma priešą, vie-
arsiai. Vėl se-
savo Talmudo.
girdėti žodžiai,
o omenę. Su-
vo šventą kny-
r senas Talmu-
rdis lengvai su-
is tik klausėsi,

mę ant žemės!
kiau. Skaity-
rusiškam kai-
Jie išknibinėjo
e gėrė tą grai-
tamsaus seno-
ąstymo; nauja
uju gyvenimu,

ivaržytų proto
kas, «ne! Ir
mu.

o nusiraminęs,
risilenkęs prie
ir viens akis,

kuri veik suvis buvo silpna, dabar, rodos, žibėte žibėjo. Ne-
tyčioms Yetta, jo vienatinis kudikis, išėjo lauk ir atsistojo
jo užpakalyje, ir tamsa, kuri buvo apsiautus gatvę, tarsi išsi-
blaiivė.

Mergaitė keturioliktų metų, su švelniais, juodais plevė-
suojančiais plaukais ir šypsančiomis akimis, su kudikišku vy-
liojimu ir, pagaliaus, aiškiu moterišku gražumu. Bet ji išro-
dė pailsusi. Apart nuolatinio darbo, jai reikėjo prižiūrėti ir
senj Izaoką nuo laiko, kaip jos motina mirė treji metai atgal.
Ji kartą matė Izaoką labai apsirgusį nuo širdies ligės; tad ji
tankiai buvo susirupinusi; ilgos darbo valandos tėvui buvo
kenksmingos ir be skaitymo. Ji dabar savo šaltais pirštais
užėmė jam akis. Iškart jo senas, raukšlėtas veidas nušvi-
to; jis, mat, ir skaitydamas apie ją sapnavo. Senis nusišyp-
sojo. Pagalios jis savo dešine ranka paėmė ją per lieminį ir
pasisodino ant kelių. Jo akis blizgėjo.

«Atėnuose», jis tarė lengvai, «aš sapnavau, buk mačiau
tave vaikščiojant. Aplink tave, rodos, matėsi puikios stovy-
los; ir už vienos iš jų tavo senas tėvas slėpėsi, mirkčioda-
mas akimis, lyg koks kvailys. Klausyk! — rodos, vėjalas
atpučia muzikos melodiją ir balsą dainuojančių mergų. Čia
poetai, kaip Dovidas, gieda dainas tavo paguodonei. Tenai
garbingi mokslo vyrai šneka atvirai teisybę, nėra ten Rusijos
cenzorių. Ir jie visi — tavo draugai, išauklėti kuopuikiau-
sia, su sveikomis mintimis ir jausmais, gražiais veidais, bal-
sais ir išžiura». Jis ją bučiavo. «Aš sapnavau, kad ir tu
taip puikiai išauginta, kaip jie», jis pridėjo.

«Tik buvo viena didelė klaida», tęsė senis Izaokas, ir
dabar jo dideli antakiai susiraukė. «Atėnuose vos išimtina
dalelė išauklejama gražiai. Dauguma žmonių buvo tik ne-
gražūs, nelaimingi vergai; jie svyrinėjo po sunkiomis naštomis
arba buvo prisilenkę prie užduoto darbo nuo tamsos iki tam-
sai; ištisas dienas jiems lemta vien dirbti». Izaokas bandė
save suvaldyti, kiek jis pajiegė, tačiau jo kairėji ranka su-
griebė kedę, jo akis aptemo, ir jo balsas drebėjo, kuomet jis
sudejavo:

«Ant tokio ve gyvenimo garsus Aristotelis žiūrėjo! Pas-
kui jis parašė: — «Taip turi but!..... Vergais!... Pakol šau-
dyklė pati pasijudins! Bet jei ta... linksma valanda kuomet
ateis!..... Tada visi — visi žmonės bus liuosi!» Senio bal-
sas ant valandos nutruko. Paskui jis vėl šnekėjo: «Tada
tavo gyvenimas pražydės; tu nedirbsi diena iš dienos; tavo
akis nebus suvytusios, bet žibės ir džiaugsis; tu galėsi giedo-
ti ir juokties; tavo liemuo nebus sulinkęs, bet tiesus, kaip ka-
ralienės Esteros; ir tavo mintys — tavo mintys galės tobulin-
tis laisvai, kaip laisvai rožės skleidžia savo žiedus... Kuomet
šaudyklė pati pasijudins». Jis dabar ją apkabino, nes jo
drebantis, graudus balsas buvo ją pravirkdęs. «Jankelis man
sakė... ypatingas paskalas apie Ameriką. Negirdėtas pasa-
kas». Jis ją glaudė prie savęs tamsoje. «Ten gal tu busi
laiminga», jis mikčiojo. „Laiminga“. Viršum jų dviejų,
bet labai augštai daugybė žvaigždžių švietė, mirgėjo jų spin-
duliai, gyvi, gražūs... Žemai, aplinkui juos, dvi tamsiai pil-
kos vingės stubelių — purvai — darbas — persekiojimas —
palengva mirtis.

(Užbaiga seka)

Kasdien ..

P A S A U L Ė S jurė juda-siaučia,
Likimo bangos blaško mus —
Tai panardina, tai vėl glaudžia

Prie laivo vilties, lyg aklus,
Kad nešt' toliaus — tik nuo tikrumo...
Ir maudomės po tas bangas
Kasdien, su apsiauta ramumo
Aklai plaukydami po jas.

J u l . J . M i c k e v i č i u s .

SAJUNGOS REIKALAI.

LSS. Centro Sekretoriaus Pranešimai.

152) R.K. Š. K-to izdininkui pranešta, kad jis turi, su-
lyg R.K. K-to Tarimu 2, išmokėti V. Černauskui jo sekre-
toravimo lėšas.

153) Užklausta L. K-to ex-narj V.K. Račkauską, kas
dėjosi su J. Stasiulevičiaus laišku (rašytu reikale Atlas Tra-
ding Ass'n), kuris buvo pasiūstas L. K-tui June 20, 1910
m. ir nesugrįžo; gauta atsakymas, jog aplaikytas ir pasiūstas,
bet kur dingęs, tai nežinoma. Taipgi V.K. Račkauskas pra-
neša, kad randasi pas jį pora rankraščių, kuriuos žadėjo grei-
tu laiku prisiūsti.

154) Užklausus L. K-to ex-narj St. Miliauską, kas dė-
josi su Ad-jos įnešimu (kad L. K-tas pagamintų agitativiš-
kus lapelius), kuris buvo pasiūstas L. K-tui spalio 8 1910
m. ir taipgi nesugrįžo, gauta atsakymas, jog drg. Miliauskas
aplaikęs ir pasiuntęs kitam; kur galų-gale dingo, visgi ne-
žinoma.

155) Užklausta L. K-to narj J. Ilgaudą, kas dėjosi su
P K-to nutarimu (kad L. K-tas daugiau atkreiptų atidosis
turinį LSS. leidžiamų knygelių), kuris tapo pasiūstas L.
K-tui š. m. p.adžioje, bet nesugrįžo, gauta paaiškinimas,
jog draugas Ilgaudas aplaikęs tą pranešimą ir pasiuntęs ki-
tam, vienok, kur galų gale dingo, tai nežinia.

156) Ant užklausimo Chicagos kuopų, kokis bus Chi-
cagos rajono numeris, pranešta, kad jos gauna VIII numerį
buvusio Illinois rajono, kuris nieko neveikia.

157) Susitvėrė nauja kuopa 164, Westernport, Md.

158) Drg. V. Paukščiui, «Visuomenės» įgaliotiniui, pra-
nešta, kad jo patėmijimas, jog S-ga neatsiteisė nei kiek už
«Visuomenės» paimtus numerius, liekasi S-gos archive, nepa-
siūstas niekur, todėl, kad tas klausimas jau yra pirmiau iš-
rištas.

159) 145 kuopai paaiškinta, kad jos protestas prieš P.
K-to Tarimą 9 likosi nepatalpintas organe todėl, kad, norint
panaikinti tą nutarimą, tai geriaus paduot įnešimą V. K-tui,
idant pastarasis panaikintų jį.

160) 27 kuopos sekretoriui parašytas laiškas, paraginan-
tis atgaivinti 27 kuopą.

161) Drg. K. Sitavičiui išreikšta padėka už jo paaukautą S-gai veikalą «Penktas Prisakymas», kurį L. K-tas nutarė išleisti.

162) Drg. J. Rėdai paaiškinta, jog S-ga jokios pašalpos vaziuojantiems į Rusiją negali suteikti.

163) Drg. B. K. Kondrotavičiui pranešta, kad jo reikalavimas, idant J. Grinius darodytų, kad jis Griniui prisiuntęs zecerių reikalavimą, nutarta per P.K-tą padėti į archivą, nes tas dalykas jau pasenęs, o pagalios tai jau sykj pasirodė, kad J. Grinius neteisybę sakė, sakydamas, jog Centro Valdyba nelaiiku pranešė zeceriams apie jo (Griniaus) skundą ant pastarųjų.

164) II rajonui pranešta, kad jo įnešimas idant P. K. imtų atidon A. Bernotui užmetamą kaltę už skaitlinių skutimą, atmetas per P. K-tą dėlto, kad nėra pridudama jokių liudijančių faktų. Tasai tarimas likosi nepagarsintas organe.

Philad'a, Pa. 22, IX, 11. L.S.S. Centro Sek. Aug. Purvis.

Paiškinkit

«Kovos» nr. 37 yra patilpę 1910 metų referendumų pasekmės, tarp kurių yra LSS. Centro Komiteto konferencijos protokolo paragrafas, kuris yra užrašytas biskj netaip, kaip yra nutarta. Paragr. 7, Ref. VIII, prop. 6 pasakyta: «Revoliucijos Rėmimo Komitetas turi vadintis ant toliaus „Revoliucijos Kankiniu Šelpimo Komitetas“. Man, kaip dalykus žinančiam link to nutarimo, tai turėtų skambėti sekančiai: «Revoliucijos ir Kankinių Šelpimo Komitetas». Nes tos dvi raidės «ir» daug ką tame reiškia. Nejaugi mes tik tuos kankinius šelpsim, kurie tik revoliucijos metu tapo kankiniais? Užtai revoliucija arba revoliucijos nuo kankinių skiriasi, o kad čia du dalykai sudėti į vieną, o paskyrimai yra atskirų, tad ir reikia, bent man taip rodosi, juos taipgi ir rašte atskirti.

P. S i n k u s.

Mokslaeivių Paskolos Ratelis.

Moks. Pask. Ratelio 1-mo susivaziavimo protokolas visuotinu balsavimu per kuopas tapo priimtas, pataisiant mažutę klaidą, kur yra pasakyta: „dėl stokos laiko drg. J. Andriukaitis susiv. posėdyje dalyvauti negalėjo“, o minėtas drg. posėdyje susivaziavimo dalyvavo.

Taigi nuo dabar 1-mo susivaziavimo visus nutarimus M.P. Ratelis stengsis gyveniman įvykdyti. Svarbesnieji nutarimai: 1) Atgaivinti užsnudusias kuopas. 2) Atspaudinti konstitucijos 500 egzempliorių. 3) Centro komiteto ir visų kuopų užduotimi bus pardavinėti padovanotas M.P. Rateliui knygas. 4) Kas sykis, kada bus laikomas LSS. susivaziavimas, drange rengs ir M.P.R. savo susivaziavimą. 5) Mėnesinė mokeskis sumažinta nuo 25c. iki 15c.

Su mokslaeivių P. G. susižinota, kad jam pašalpa bus reikalinga iki Naujų Metų. Paskola dabar duodama yra 2 mokslaeiviams: P. G. ir Beširdžiui. Rugsjūčio mėnesj

1911 m. Beširdžiui išsiųsta 150 rublių, o P. G. rugšėjo mėnesj 1911 m. \$40.00.

Izde jau buvo trumpa pinigų, tai drg. izdininkas J. Šukys paskolino iš savo kišenius ir reikalaujantiems augščiauminėtiems mokslaeiviams paskolą pasiuntė. Pinigų visų sevais kasierius A. Sideravičius naujam kasieriui J. Šukiui dar neperdavė nei atskaitos neišdavė, bet reikia tikėtis, kad senasis kasierius pasielgs, kaip pridėra geram žmogui — reikalus savo patarnavimo sąžiniškai užbaigs. Yra viltis, kad mokslaeiviams prijaučianti lietuvių visuomenė taipgi pasiskubins su aukomis, paskola, arba įstos į M.P.R. aktyviškus sąnarius ir greitu laiku M.P.R. draugiją sustiprinsime, kad galėtume netik dviem mokslaeiviams paskolą teikti, bet ir kitiems, kurių kaskart daugiau ir daugiau prie mūsų pašalpos šaukiasi. Įmokėjusiems paskolą M.P.R. stengsis kiekvienam, atgal reikalaujančiam savo pinigus, atsiteisti. Ir paskola bus duodama tik tokiems, ant kurių bus galima pasitikėti, kad jie atsiteis su mūsų draugija.

Susinešimų Sek. V. Č e r n a u s k a s.

Adresai Moks. Pask. Ratelio Centro Komiteto:
Izdininkas J. Šukys, 154-6 Grand St. Brooklyn, N. Y.
Turtų Sek. J. P. Raulinaitis, 28 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Susinešimų Sek. V. Černauskas, 171 E. Matheny Ave., Springfield, Ill.

Veikiamasis Komitetas:

Jul Mickevičius, 1607 N. Ashland Ave., Chicago, Ill.
J. Neviackas, 242 W. Broadway, So. Boston, Mass.
J.S. Pruselaitis, 775 Bank St., Waterbury, Conn.

Nuo Redakcijos.

Skaitytojai malonės atleisti, kad šiame numeryje nėra Moterų skyriaus ir kitų. «Tėvas» K. Olšauskas tiek užgulė «Kovoje» vietos, jog prisiėjo vienus apleisti, o kitus skyrius sutrumpinti. Gaila, kad tokiame niekšui reikia pašvęsti tiek vietos laikraštyje. Tačiau mus sąžinė parodėti lietuviškai visuomenei, kaip ilgasverniai stabdo pirmynėigą lietuvių tautos ir kokių išgamų tarp kunigų beesama.

Draugai, rengkites!

Brooklyne 7 d. spalio (October) atsilbus protestacinė demonstracija prieš nelegališką areštavimą ir kankinimą brolių McNamarų. Demonstracijoje dalyvaus visų tautų organizuoti darbininkai, tame skaičiuje ir lietuviai.

Demonstracija susidės iš dviejų divižijų (skyrių). Viena išeis iš Tailors shop'os (siuvėjų dirbtuvės), o antra, susidedanti iš lietuvių, lenkų ir kitų, išeis iš Lietuviškojo Tautiškojo Namų ir trauks iki Manhattan ave. ir Broadway, kur susilies abidvi divižijos, ir ateis ant Williamsburg Bridge placiaus. Ten bus laikomos prakalbos. Kalbės nuo 4 atskirų platformų: lietuviškai, angliškai, vokiškai, lenkiškai, rusiškai ir itališkai. Lietuviškojo dalyje demonstracijos bus nešama Lietuvių Siuvėjų Unijos vėliava, Lie-

No. 4
tavių Soc.
Vietin
kės L.S.S.
Nepa
rakare, at
Malon

Su šiu
per prakal
Mass.

Audų

Drau
rinkimu,
kampus 7-

Visus
atsilbus 8
nė, kamj

Stom
nesio aut
112 E. 19

Mėne
dėdleni,
Ave., N.
spalio.

It doesn't pay to neglect your health.

tavių Socialistų Brooklyno kuopų vėliava ir kitos.

Vietinė L.S.S. 19 kuopa nuširdžiai užkvičia visas iš apieilinkės L.S.S. kuopas dalyvauti demonstracijoje.

Nepamirškite! Demonstracija prasidės ne vėliau 8 valandos vakare, ateinančią subatą, 7 dieną spalio, 1911 m.

Maloniai kviečia L.S.S. 19 kuopos KOMITETAS.

Aukos.

Su šiuomi prisiunčius Money Orderį \$7.83, kuriuos aukavo per prakalbas LSS, 133 kuopos, 10 rugsėjo kankiniams, Norwood, Mass.

Audų kankiniams \$7.83 gauta. Administracija.

Atydai LSS. 59 kuopos narių.

Draugai. Molonėkite atsilankyti ant kuopos kvoterinio susirinkimu, kuris atsibus 7 d. spalio. Salėje, 461 Handerson St., kampas 7-tos gatvės, Jersey City. Pradžia 7 val. vakare.

Kviečia Komitetas.

Atydai LSS. 37 kuopos draugų Chicago, Ill.

Visus užkvičiu atsilankyti ant sekančio susirinkimo, kuris atsibus 8 d. spalio, 10 val. iš ryto. Henry Booth Heuse, svetainė, kampas S. Union St. ir 14-to pl.

Sek. V. Kalinauskas.

New Yorko LSS. 52 kuopos nariams.

Siūmi pranešu, kad susirinkimai bus laikomi kiekvieno mėnesio antrą nedėdienį, antrą val. po pietų. Svet. Rand School, 112 E. 19 St. Pirmas susirinkimas atsibus 8 d. spalio 2 val. p. p.

Sek. A. Petraška.

Atydai LSS. 3 kuopos draugų.

Mėnesiniai susirinkimai atsibuna kiekvieno mėnesio antrą nedėdienį, nuo 2 val. po pietų. Stokes svetainėje, 6021 St. Clair Ave., N. E. Cleveland, Ohio. Sekantis susirinkimas atsibus 8 d. spalio.

Kviečia Komitetas.

It doesn't pay to neglect your Health

Ar atėjai kada namo drebėdamas, su skandanti galva, krūtinėje diegimais sope, gale gerklės ir gulėjai keles savaites?

Dr. Richter's PAIN-EXPELLER

tas ištikimas senas naminis vaistas duos pagarbą ir prašalį ligą vargą jeigu umai vartosi. Visuomet namuose turėk bonktę. Platys nurodymai apvynioti apie bonką. 25c. ir 50c. aptiekose. Sergėkis pamėgdžotų vaistų ir žiurėk ant Inkaro ir mūsų vardo.

F. AD. RICHTER & CO., 215 Pearl St., New York.

Richter'io Congo Pillas yra geras nuo vidurių sukietėjimo. 25c. ir 50c.

Rudens vakaras.

Parengtas 4-tos kuopos LSS. Nedėlioį, 8 spalio (Oct.), 11 m. Freiheit Turner svetainė, 3417-21 South Halsted St. Pradžia 3 val. po pietų. Įžanga 25 c. ypatai.

Programas bus labai įvairus ir gražus, kokį dabartiniame laike yra galima surengti. Taigi, visi kas gyvas atsilankykite! Pasibaigus programai bus balius.

40

LAIMINGOS DIENOS.

Tik tas yra geriausias daktaras kuris pagelbi ligoje.

Žmonėms ką pirmiau gyvenimas buvo pilnas kartumo ir kankinų, dėl ligos varginimo, kaip aršiausio neprietelkaus žmogaus; vienok kaip Philadelphiajos MEDIKAL KLINIKOS, daktaras padavė tikrą prietelišką ranką ir gerų liekarstų pagelbą, tad tuoju apdurėjo savo gerą sveikatą ir vėl pastojė išgydytiems LAIMINGOS DIENOS.

KAD PHILA. MED. KLINIKA, išgydo greit, gerai, teisingai, ligos neatsinaujina ir daugiau išgydo kaip kiti daktarai; tad nepasigyrimai kaip kiti patys save augština, o negali darodytį, kad ką nors išgydyt; bet PHILA. M. KLINIKĄ žmonės geria. Iš daugybės padėkavonių pačių išgydyti. Ką rašo:

Širdingai dėkavoju ir tegul Jums Dievas atnagradija, kad Jūs kiekvieną sergantį taip išgydytumet kaip mane.

Mano ligi, kuri pirmiaus kankino, tad jau visi skaudėjimai prapuolė; ar tai lytus ar pagada dabar visada jaučiuosi sveikas ir nieko neskauda. Gerai valgau, taip, kad kiti pavydi man, tokios geros sveikatos. Vardas Philadelphiajos Med. Klinikos tegul pagarsėja po visą Ameriką.

Su guodone W. Zbronskis, 140 Bydler St. Muskegon, Mich.

Asz Julijonas Adomaitis, duodu žinoti, kad esu sveikas ir padėkavoju už geras liekarstas ir kad taip greit mane išgydėte. Dabar išstariu širdingų ačiū ir nereikalauju daugiau gydytis.

Mr. Julius Adams, Philadelphia, Pa.

GUODOTINI TAMISTOS: Parašau aš dėkavodamas PHILA. M. KLINIKAI už sugrąžinimą mar sveikatos. Kaip tik pabaigiau gert liekarstas ir išgyjau. Dabar jaučiuosi sveikas ant visko. Dėkavoju už rodyti gerus liekarstas, kad taip greit mane išgydė. Todėl atvirai dėkavoju, kad sergantį žinotu kur reik kreiptis, kad apturėt gerą sveikatą. Toki daktarai visada yra verti pagyrimo ir guodones. Su tikra guodone, Barnasius Grudinskas, Port Henry, N. Y.

THE PHILADELPHIA MEDICAL CLINIC, paties gubernatorių legalizuota. Kaip daugeli, taip ir tave gali išgydyt nuo: skandėjimo sanariuos, gėlimą kauluose, pečiuose, šonuose, kojose, rankose ir kitur. Nusilpnėjimą, sėklos nubėgimą nuo saužagystės, nervų ir kraujo ligas, inkstų, kepenų, ir vidurių ligas; kosulio, širdies, galvos skaudėjimo, blogus sapnus ir visokias užsikrečiamas piktas ligas, taip ir moterių visokias ligas ir kurios tik užpuola ant žmogaus nelaimės ir varginimo. Pribuk asabiškai, jei toli gyvenį, aprašyk ligą lietuviškai, apturėsi tai tikrą prietelišką rodą, nes šitas geras KLINIKAS, labai pasekmingai išgydo šviežias ir seniau užpuolusias ligas.

Visada rašyk ar ateik, ne kitur bet ant šito tikro Klinikos adreso:

The Philadelphia Medical Clinic 1117 Walnut St. Philadelphia, Pa.

Valandos: nuo 10 iki 4 po piet. Nedėlioį nuo 10 iki 3 po pietų. Užtarninke ir Pėnyčioį nuo 6 iki 8 vakare

GALAS PIKTLIGE!

Iškliol, kurie turėdavo piktligę (sifilį), tai per metų-metus terliodavosi visokiems vaistais be naudos, ir vietoje išgyjimo, tik dar labiau nelaimingąjį ta baisioji liga apipovadavo.

Dabar neseniai, likosi išrastos liekarstos „606“ per Prof. Dr. EHRlich, Vokietijoj. Geriausi pasaulie daktarai, kurie išbandė tas liekarstas, užtikrina, kad jos taip geros, jog iš 100 tik vienam galėtų nepagelbėti. Jos išgydo labai greit, ir jau nebeatsinaujina ta balseioji liga.

Tas liekarstas tik iš Vokietijos galima parsigabenti. Jas nereik gerti, bet tik susipažinęs specialistas daktaras, gali įleisti po oda tiesiog į kraują.

Kuris nelaimingąjį yra patekęs į tos balseios ligos nasrus, tegul kreiptasi į PHILADELPHIA MEDICAL CLINIC, po numeriu 1117 Walnut st., Philadelphia, Pa., kame specialistai daktarai suteiks pagelbą įleidžiant į kraują „606“ liekarstas.

«KOVOS» Agentai.

- J. BUKANTIS, 77a Endicot st., Boston, Mass.
J. STASIULEVIČIUS, 103 N. Wyoming st., Hazleton, Pa.
A. KUBILIUS, 3423 T st. So. Omaha, Neb.
M. ŠLIKAS, Box 581, Forest City, Pa.
A. ŽILINSKAS, Box 923, Wallingford, Conn.
J. P. ČEPULIS, 1070 Wyoming av., Pittston, Pa.
J. MATJOŠAITIS, 120-124 Grand St., Brooklyn, N. Y.
MATT SENKUS, 46 Knox St., Lewiston, Me.
PETRIKIS, 1514 Ross Ave., Scranton, Pa.
A. A. REKLAITIS, 234 Wayne St., Jersey City, N. J.
SIMON KARALIUS, 342 Lenox St., Norwood, Mass.
P. A. JETULEVIČIUS, Mass. Gen. Hospital O.P.D. Boston, Mass.
F. STASIUKELIS, Box 1588, Fitchburg, Mass.
J. A. TILINDIS, 1115 Exchange av. E. St. Louis, Ill.
A. KALASKY, Box 1306, Renton, Wash.
A. KAZEKEVIČIUS, P.O. BOX 60, Edwards Ind.
M. K. ŽVINGILAS, R.F.D. Simsbur Conn
P. GLAVECKAS, 635 W. Lombard St., Baltimore,

Rusiškai-Amerikoniška LINIJA

Vienatine be persedimo tarp Amerikos ir Liepojaus (Rusija).

8 1/2 d. | Rotterdama 11 1/2 d. | Liepoja 89 III Klesa \$29.00 III kl. \$30.00 II Klesa 45.00 II klesa 47.00 I Klesa 52.00 I klesa 62.00

Reikalaujant smulkesnių žinių kreipkitės pas mūsų agentus arba pas Generališkąjį agentą.

A. E. Johnson & Co. Gen. Pass. Agent 27 Broadway New York.

Knygėlė ūkėsystės popieroms

Arba kaip tapti Suv. Valst. piliečiu. Pats vardas jau atsako už ją, todėl daug nereikia aiškinti. Prekė tik 25c. Reikalaujantiems daugiau, nuleidžiama nuošimtis. Atsišaukite į «Kovos» Administraciją.

PARDUODU LAIVAKORTES

Ir siunčiu pinigų. Atlieku visokius spaudoje darbus. Užrašau lietuviškus laikraščius. Turiu agentūrą spaugos nuo ugnies. Priimu pinigų taupinimui.

P.M.KAITIS

narys 81 kp. LSS. ir 15-os vados Soc. Partijos 1607 N. Ashland ave., Chicago, Ill.

Naujiena!

Dragai, aš parduodu lietuviškas Biblijas, visas šventas raštas. Prekė tiktai \$2.50 su prisijuntimu. Rašyk šiandien šiuo adresu: :: :: :: Mr. V. Patalavičius, 1510 Winter st. Philadelphia, Pa. Agentas Lietuviškų Biblijų Draugystės.

:: Mokykis būt barberiu ::

Galima išmokti per 4 ar 6 nedėlias. Kaštuoja tik \$30. Mūsų duodame nočynas. Tas amatas geras visam sylete. Būsi savo bosu. Aple daugiau rašyk arba atelk. Nosokofs' Barber School 1405 Penn Ave., Pittsburg, Pa. Dept. K

Kelstone Phone Main 14-28. Bell Phone Lombard 2506 A.

Dr. Philip ROVNO 423 Pine St. PHILAD., PA.

Priėmimo valandos: Nuo 10 ryto iki 3 P.M. Nuo 6 iki 8 vak. Galima susikalbēt rusiškai ir lenkiškai.

Jau išėjo iš spaudos No.3 LAISVOSIOS ŽMONIJOS

Atskiro numerio kaina 10c. metams 50c. Jei nori pamatyti, įdėk sidabr. dešimtuką į laišką ir apturėsi. Motam siųsk m'y order. Adresas: „LAISVOJI ŽMONIJA“, 1613 So Halsted st., Chicago, Ill.

TIK UŽ VIENĄ DOLERĮ

Tgausi juokų visiems metams, jei skaitysi pašalpos ir pajuokos mėnesinį paveiksluotą laikr. TARKA. :: Dolerį siųsk adresu: :: „TARKA“, Box 895, New York, N.Y.

Kiekvienam Sąjungos draugui reikalingi.

Grazus prie lalkrodėlio socijallistiskos reteželis su globu, broliškai sveikinančios dvi rankos arba su švyturiu ir socijallistisku parašu. Preke už vieną 25c. Socijallistiski ženkleliai visokių gatunkų: paprasti—preke 5c, paaeksuoti—25c; daugiaus imantlems nuleidžiama nuošimtis. Reikalaudami siuskit pinigų krašos ženkleliais arba Money Orderu. «Kovos» Administracija.

JAUNI VYRAI SENI VYRAI VIDURAMŽINI VYRAI

Vyrai kurie žada apsigyventi—vyrai ligoti—vyrai kurie budamė neprotingi dasileida perviršumam—vyrai nusilpnei, nerviški, sunaikinti ir kurie sulaukie amžio, katram negale pynai nauduoti priimnūma gamtos.—vysi tie vyrai tur pareikalauti viena iš tuo knygu. Ta knyga pasakis kaip vyrai sunaikin sava sveikata, kaip jie igauana ligas ir kodiel jie netur apsigyventi budame tame padeime. Ta knyga teipgi pasakis suprantamoje kalboje kaip vyrai kurie tur Užnuodijima kraujo, arba syfill, Triperi, arba gonorrhoea, Nusilpneima, Abelna pragaišti špeku, Pragaišti gyvybes skystimo, Naktinius ni begimus, Rheumatizma, Organiškas ligas, Pylyva, Kepenu, Puslės ir Inkštu ligas, gali but galiutinais išgydyti sava nuomusē, privatnai ir slapta, su mažais kaštais.

Tukstančiai vyru atgava sava tobulą sveikatą, spēkas ir stiprumą per pagelbą tuos knygos. Ji ir krautuve žinios ir talpina šiam tykrus slaptibes, kurios vyras turi žinoti. Netrotikiet sava piningu mokiedami už prastus, bevertēs, vaistus iki kolaik neperskaitisti šitą knyga JI pasakis kodiel jus kenteti ir kaip galet galiutinais išgydyti. Atmink, jog ta knyga yra duodama VYSAI DYKAL. Mēs užmokam ir pačta. Išrašik aiškele sava varda, pavarde ir adresą ant šio kupona ir išsiusk ji mums šendena.

Kuponas dykai gautos knygos. Siusk ji šendena.

DR. JOS. LISTER & CO. L. 303, 22 FIFTH AVE., CHICAGO.

Godotini: Aš esu užinteresuotas jusu pasiuliminul dykal siunstos knygos ir norėčiau, jog jus išsiustumet man vieną iš tuo knygu.

Vardas ir pavardė..... Adresas..... Stejtas.....

SPECIJALIŠKAS GYDYTOJAS

Dr. B. Ulanski M.D.

Senial bulgės daktarišką mokslą MEDICO-CHIRURGISKOJ KOLEGIJOJ, Philadelphija, Pa ir Baltimorės Medikališkoj Kolegijoj; Baltimore, Md., kur vietnė ir valetijos valdžia užregistravo. Dabar jis atidarė naują ofisą po numeru: 418 So. Broad st., Philadelphia, Pa.

Kiekviena išgydyjeiu: nuo reumatizmo, skaudėjimo kaulų, nugarkaulio, šonų; visokių kraujo ligų, užkietėjimo vidurių, negalėjimo valgyti, išbėrimų ant kūno, niežų, visokių dedervinių, slinkimo plaukų, skaudėjimo galvos, širdies ligų, inketų, plaučių, kepenų, nerviškų ligų, nemiegojimo, neuralgijos, greito nualtmo, sunkio kvėpavimo, persišaldymo, visokių slogų ir kitokių nalkinančių sveikatą ligų. Taipgi išgydyjeiu visokias moterų ligas.

Priima ligonius: ryte iki 11 val.; nuo 1 iki 3 val. po pietų; vakare nuo 6 iki 8 val. Dykai priima ligonius Dr. B. Ulanskis tik biednus kiekviena pėtnyčią nuo 2 val. po pietų iki 9 val. vakare, savo ofise: 418 S. Broad st. Philadelphia, Pa.

Gerliausiai gydo visokias vyrų ir moterų ligas ir prie to yra geras specialistas. Gydo su pagelga naujausiat išrastų instrumentų ir elektriškų prietaisų. Kas ypatė kai negali pribūti, lai rašo laišką adresu: Dr. B. Ulanski, 418 So. Broad st., Philadelphia, Pa.

Arba lai telefonuoja: Bell, Spruce 43-55. Greitai gausite daktarišką pagelbą ir busite laimingi.